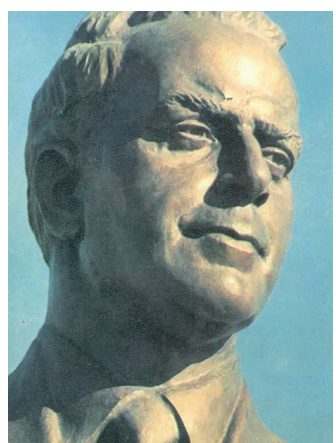

Milli azadlıqdan
şirin nemət yoxdur!

J. Aliyev

Dünya bizimlədir! Böyük dostluq masası...

Bax səh. 4

**YENİ
AZƏRBAYCAN**

Azərbaycanın dövlət müstəqilliyi Azərbaycan xalqının milli sərvətidir
Qazet 1993-cü ilin aprel ayından nəşr olunur. Yeni Azərbaycan Partiyasının orqanı.

6 iyun
2024-cü il,
cümə axşamı
№ 100 (6686)
Qiyməti
60 qəpik

“Əsrin Müqaviləsi”ndən “Yaşıl Əsrin Müqaviləsi”nə...

Bax səh. 2

Hər bir ölkə üçün çağırış...

Bax səh. 3

Bir həftədə ikinci məktub...

SSRİ-nin süqutunun ardından dünyanın iqtisadi mənzərəsində mühüm və yeni ştrixlər meydana gəlməyə başladı. Xüsusilə, enerji bloku üzrə münasibətlər sistemində yeni oyunçuların ortaya çıxması bu sahədə mühüm fərqliliklər yaratmağa başladı - post-sovet məkanında müstəqilliyini əldə etmiş bir sıra dövlətlərin enerji potensialı yeni dövr üçün diqqət mərkəzinə düşdü. Azərbaycanın da yürütdüyü enerji siyasəti son 30 ildə nöinki regionun, daha böyük coğrafiyanın mənzərəsini və enerji xəritəsini dəyişib. Bakı-Tbilisi - Ceyhan, Bakı-Tbilisi-Ərzurum enerji xəttləri kimi global layihələrin ərəşəyə gəlməsi, bu layihələrin daha geniş əməkdaşlıqlara meydan açması, yeni mərhələlər formalaşdırması göz önündədir - bu gün Azərbaycan Avropanın enerji təhlükəsizliyində əsaslı rol oynayır, Şimal-Cənub, Şərq - Qərb enerji tranzitinə mühüm logistik mərkəzlərindən...

Bax səh. 4

COP29-a hazırlığın fəal mərhələsi...

Bax səh. 5

37 ölkədən 300-dək şirkət...

Azərbaycan özünün zəngin resurslarına əsaslanmaqla ardıcıl, ədalətli və tam müstəqil enerji siyasəti həyata keçirir. Bunun da sayəsində respublikamızın dünyanın enerji mərkəzlərindən biri qismində rolu və nüfuzu getdikcə artır. Təsəvvüf deyildir ki, global enerji çağırışlarının ölkəmizdə müzakirə olunması və bu müzakirələrin nəticəsi olaraq mühüm qərarların qəbul edilməsi artıq bir ənənəyə çevrilib. Paytaxtımızda Bakı Enerji Həftəsi çərçivəsində 29-cu Beynəlxalq Xəzər Neft və Qaz - “Caspian Oil&Gas” və 12-ci Xəzər Beynəlxalq Energetika və Yaşıl Enerji - “Caspian Power” sərəgilərinin təşkil olunması, müxtəlif mövzularda panel sessiyalarının və digər tədbirlərin keçirilməsi bu fikri bir daha təsdiqləyir.

Dünyanın nəzərləri yenidən Azərbaycanda

İndiyədək Azərbaycan enerji resurslarının kəşfiyyatında, hasilatında və emalında...

Bax səh. 2

Avropanın 10-dan çox ölkəsinə...

Prezident İlham Əliyev Bakı Ekspo Mərkəzində Bakı Enerji Həftəsi çərçivəsində keçirilən sərəgilərinin açılış mərasimindəki çıxışında ölkəmizin global enerji bazarının ən etibarlı və layiqli üzvü kimi yürütdüyü siyasətin rifah və əməkdaşlığa xidmət etdiyini, ölkəmizdən yanacaq alan ölkələrin sayının hər il artığını bildirib. “Səkkiz ölkə Azərbaycandan qaz alır və Azərbaycan qaz təchizatında etibarlı tərəfdaş olduğunu bir çox ölkələrə sübut etdi” deyən dövlət başçısı bir neçə ay əvvəl keçirilmiş Cənub Qaz Dəhlizinin Məşvərət Şurasının toplantısında qaz təchizatımızın coğrafiyasının artırılması barədə müzakirələrin aparıldığını vurğulayıb. Hazırda öz enerji təhlükəsizliyini təmin etmək üçün Azərbaycan təbii qazına ehtiyacı olan bir neçə əlavə ölkə ilə danışıqların aktiv fazasının getdiyini bildirilib.

Ötən 18 il ərzində Avropa bazarında etibarlı neft təchizatçısı kimi etibarlı tərəfdaş çevrilməsi respublikamız 2020-ci ilin dekabr ayının son günündə Cənub Qaz Dəhlizinin...

Bax səh. 5

TÜRKPA-nın Qadın Parlamentarilər Qrupunun 3-cü iclası

İyunun 5-də Bakıda TÜRKPA-nın Qadın Parlamentarilər Qrupunun üçüncü iclası keçirilib. İclas “Qadınlar - TÜRKPA üzv dövlətlərində iqtisadiyyatın inkişafına töhfə vermə, sahibkarlığın inkişafına töhfə vermə” mövzusunda həsr olunub. Qrupun rəhbəri, Türkiyə Böyük Millət Məclisinin üzvü Zeynep Yıldız çıxışında bildirib ki, qadınların sosial həyata daha çox təmas edə bilməsi üçün maksimum səy göstərmək lazımdır. Onun sözlərinə görə, bu sahədə qurulan inkişaf modelinin davam etdirilməsini təmin etmək olduqca önəmlidir: “Ekosistemini yaradıldığı vaxtda davam etdirilə biləcək üsulları müəyyənləşdirmək də vacibdir. Eyni zamanda, ailədən sonrakı mərhələ təhsildir. Mütləq şəkildə qızların oxuması, elmi fəaliyyətlərdə iştirakı, bu sahədə yetişdirilməsi vacibdir. Qadınların qərarlılığı və iradəsi ilə daha konkret nəticələrə gəlmək inancımız yüksəkdir”.

Milli Məclisin deputatı Mələhət İbrahimqızı isə qeyd edib ki, bir dövlətin gücü təkcə onun resursları ilə yox, həm də əmək bazarı ilə bağlıdır: “Əmək bazarında həm kişi, həm də qadın var. Demografiyada qadınlar üstünlük təşkil edirsə, əmək bazarında onların potensialından səmərəli istifadə edilməlidir. Mövcud stereotipləri qıraraq qadınların da sahibkarlıqla məşğul...”

Bax səh. 5

İran Aİİ-yə üzv olacaqmı?

İran İslam Respublikası Avrasiya İqtisadi İttifaqına müşahidəçi üzv olmaq istəyir. Avrasiya Hökumətlərarası Şurasının son iclasında Avrasiya İqtisadi Komissiyasının sədri Bakiçjan Şaqintayev bildirib ki, İran bu platformada müşahidəçi olmaq üçün Aİİ-yə müraciət ünvanlayıb: “Mayın 27-də müraciət daxil olub, müvafiq prosedurlara başlayırıq”.

Sözügedən iclasda Belarusun Baş naziri Roman Qolovçenko da Aİİ-nin azad ticarət zonası haqda sazişlər imzalamaya başlamalı olduğu ölkələr və regional ticarət birliklərinin siyahısının yaradılmasını zəruri hesab edib. O vurğulayıb ki, bu gün dünyada Aİİ ilə əməkdaşlığa hazır olan çoxlu dövlətlər var. Bunlar, ilk növbədə, İndoneziya, Birləşmiş Ərəb Əmirlikləri və Monqolustandır. Rusiya Hökuməti sədrinin müavini Aleksey Overçuk isə deyib ki, müəyyən prosedurlar var, əgər onlara əməl olunarsa, İranın Aİİ-də müşahidəsi ilə bağlı qərarın bu il dekabrın sonunda verilməsi mümkündür.

Xatırladaq ki, Avrasiya İqtisadi İttifaqı 2014-cü ildə Rusiya, Qazaxıstan və Belarus tərəfindən yaradılıb. Növbəti mərhələdə Ermənistan və Qırğızıstan da bu təşkilata qoşulub. 2020-ci ildə isə Özbəkistan və Kuba Aİİ-də müşahidəçi statusu alıb.

Yeri gəlmişkən, ötən ayın...

Bax səh. 6

16-cı Baş Nazir...

Hindistanda aprelin 19-dan iyunun 1-dək parlament seçkiləri keçirilib. Seçkilərdə Baş nazir Narendra Modinin başçılıq etdiyi “Bharatiya Janata” Partiyası (BCP) - Hindistan Xalq Partiyası qələbə qazanıb. Belə ki, BCP-nin üzvü olduğu Milli Demokratik Alyans Koalisiyası Hindistan parlamentində yerlərin əksəriyyətini qazanıb. Koalisiya 273 yerlik həddi keçərək, səs çoxluğu əldə edib. Milli Konqres Partiyasının sədri Rahul Qandinin başçılıq etdiyi, 28 siyasi partiyadan ibarət Hindistan Ümummilli İnkişaf Alyansı isə 205 səsə ikinci yeri tutub. Seçkilərdə rekord sayda seçici - 642 milyon nəfər səs verib.

Narendra Modi bir müddət öncə partiyasının parlament seçkilərində qələbə qazanacağına əminliyini ifadə etmişdi. Baş nazirin bəyanatı BCP-nin faktiki olaraq qələbə qazandığı exit-poll məlumatları fonunda səslənmişdi. Seçkilərin nəticələri exit-poll sorğularının yekununu özündə əks etdirir. Beləliklə, BCP qələbə qazanması ilə Narendra Modi ölkənin ilk baş naziri Cəvahirləl Nehrurun rekordunu təkrarlayıb.

74 yaşlı N.Modi Hindistanın sayca 16-cı baş naziridir. O, 2014-cü ilin may ayından bu vəzifəni icra edir. Modi dünyada radikal-millətçi və islamofob siyasətçi kimi tanınır. O, radikal-millətçi baxışlara çox erkən yaşlardan yiyələnib. Hələ 17 yaşlı olarkən evdən çıxaraq dərviş kimi Hindistanı sərsər dolaşmış və səyahətdən geri döndən kimi doğulduğu Qucarat ştatının...

Bax səh. 7

Bahalaşan taksi qiymətləri...

Bax səh. 7

Türkiyə BRİCS-ə üzv olarsa...

Bax səh. 6

6 iyun 2024-cü il, cümə axşamı № 100 (6686)

İyunun 5-də Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev ilə İran İslam Respublikasının Prezidenti vəzifəsini icra edən, Birinci vitse-prezident Məhəmməd Moxber arasında telefon danışıqları olub.

Prezidentin Mətbuat Xidmətinin məlumatına görə, telefon danışıqları əsasən Azərbaycan dövlətlərimiz arasında tarixi dostluq, qonşuluq və xalqlarımız arasında qardaşlıq münasibətlərinin mövcud olduğu bir daha vurğulanıb.

Söhbət zamanı Prezident İlham Əliyev ilə İran İslam Respublikasının mərhum Prezidenti Seyid İbrahim Rəisinin Azərbaycan-İran sərhədində keçirilmiş görüşü, görüşdə aparılmış müzakirələrin və əldə edilmiş razılaşmaların əhəmiyyətinə toxunulub. Qeyd edilib ki, bir çox önəmli məsələlərin müzakirə edildiyi həmin görüşdə əlaqələrimizin inkişafının gələcək istiqamətləri və hər iki tərəfin güclü siyasi iradəsi

Razılaşmalara tam şəkildə sadiq

Zəngilan rayonunu Naxçıvan ilə birləşdirən yol-nəqliyyat xəttinin yaradılması istiqamətində aparılan işlər müzakirə olunub

si bir daha təsdiqlənib. Azərbaycanın bu görüşdə əldə edilmiş razılaşmalara tam şəkildə sadiq olduğunu deyən dövlətimizin başçısı bildirib ki, ölkəmiz onların icrası istiqamətində İran İslam Respublikası ilə birlikdə fəaliyyətini davam etdirəcək.

Azərbaycan Prezidenti İran İslam Respublikasının Prezidenti Seyid İbrahim Rəisinin, xarici işlər naziri Hüseyn Əmir Abdullahiyanın və digər müşayiət edən şəxslərin helikopter qəzasında faciəli surətdə həlak olmaları ilə bağlı İran dövlətinə və xalqına bir daha başsağlığı verib.

Başsağlığına görə təşəkkürünü bildirdən Məhəmməd Moxber də öz növbəsində İran tərəfindən Prezident İlham Əliyev ilə İranın mərhum Prezidenti Seyid İbrahim Rəisinin görüşü zamanı əldə edilmiş razılaşmaların ölkələrimizin maraqlarına uyğun olaraq həyata keçiriləcəyini qeyd edib.

Telefon danışıqları zamanı İran ərazisindən keçməklə Azərbaycanın Zəngilan rayonunu Naxçıvan ilə birləşdirən yol-nəqliyyat xəttinin yaradılması istiqamətində aparılan işlər də müzakirə olunub.

Dostluq, qardaşlıq və strateji tərəfdaşlıq münasibətləri dinamik inkişaf edir

İyunun 5-də Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev Birləşmiş Ərəb Əmirliklərinin Prezidenti Şeyx Məhəmməd bin Zayed Əl Nəhyana zəng edib.

Prezidentin Mətbuat Xidmətinin məlumatına görə, dövlətimizin başçısı iyunun 4-də Birləşmiş Ərəb Əmirliklərinin "Masdar" şirkətinin iştirakı ilə Neftçala, Biləsuvar Günəş elektrik stansiyalarının və Abşeron-Qaradağ Külək Elektrik Stansiyasının təməlinin qoyulmasının əhəmiyyətinə toxunaraq, bu sahədə ölkələrimiz arasında mövcud əməkdaşlıqdan məmnunluğunu bildirib.

Telefon danışıqları zamanı Azərbaycan ilə Birləşmiş Ərəb Əmirlikləri arasında dostluq, qardaşlıq və strateji tərəfdaşlıq münasibətlərinin bütün sahələrdə dinamik inkişaf etdiyini

vurğulanıb. COP28-in sədri olaraq Birləşmiş Ərəb Əmirlikləri və COP29-un sədri olaraq Azərbaycan arasında həyata keçirilən əməkdaşlıq və təcrübə mübadiləsindən məmnunluq ifadə olunub. Prezident İlham Əliyev Şeyx Məhəmməd bin Zayed Əl Nəhyanı COP29 Zirvə toplantısında iştirak etmək üçün Azərbaycana dəvət edib.

Dövlətimizin başçısı ölkəmizin üzvləşdiyi mina probleminin aradan qaldırılması istiqamətində verdiyi maliyyə töhfəsinə və Azərbaycanın Qarabağ və Şərqi Zəngəzur regionunda humanitar əsaslı tikinti layihələrinə töhfə vermək niyyətinə görə Birləşmiş Ərəb Əmirliklərinə minnətdarlığını bildirib.

Şeyx Məhəmməd bin Zayed Əl Nəhyan ölkələrimiz arasında münasibətlərin dostluq, qardaşlıq və strateji tərəfdaşlıq xarakteri daşdığını bir daha vurğulayıb.

Telefon danışıqları əsasında dövlət başçıları əlaqələrimizin inkişaf perspektivləri barədə fikir mübadiləsi aparıblar.

“Əsrin Müqaviləsi”ndən “Yaşıl Əsrin Müqaviləsi”nə...

Azərbaycan 30 il əvvəl, 1994-cü il sentyabrın 2-də “Əsrin müqaviləsi”ni imzalamaqla iqtisadi-siyasi həyatında yeni dövrün başlanğıcını qoydu. Dünyanın ən nəhəng enerji şirkətləri ilə imzalanmış bu sazişin icrası sayəsində “Azəri-Çıraq-Günəşli” yataqlarından hasil olunan neft dünya bazarlarına nəql olunmaqla ölkəmizin iqtisadi inkişafında həlledici rol oynadı, Azərbaycan neft ixracatçıları aliyəsinin layiqli üzvünə çevirdi.

“Əsrin Müqaviləsi”nin ən əhəmiyyətli fəzası olan “Azəri-Çıraq-Günəşli” yataqlarından hasil edilən neftin dünya bazarlarına çıxarılması, 2006-cı ildə Azərbaycan dünyanın ən böyük tranzit arteriyalarından biri olan Bakı-Tbilisi-Ceyhan boru xəminin istifadəyə verilməsi iqtisadi inkişaf üçün güclü maliyyə aktivləri imkanlarını hərəkətə gətirdi. Neft-qaz sektoruna birbaşa xarici investisiyaların cəlb edilməsi, neft resurslarının dünya bazarlarına çıxarılması və valyuta gəlirlərinin ölkəyə daxil olması özünün iqtisadi səmərəsini göstərməyə başladı. Azərbaycanın itirilmiş güclü iqtisadi potensialının və hərəkətsiz qalmış resurslarının bərpa olunması iqtisadi artım üçün geniş imkanlar açdı, milli gəlirlərin formalaşmasını, iqtisadi sabitliyin möhkəmlənməsini və valyuta sabitliyini təmin etdi.

Əldə olunan neft gəlirlərinin düzgün və səmərəli idarə olunması və iqtisadiyyatın şaxələndirilməsinə, əsas kapital qayuluşuna ehtiyac olunan mühüm sahələrə, xüsusilə də, iqtisadiyyatın və sosial sektorların mühüm bölmələrinə yönləndirilməsi ölkəmizin bütün regionlarında infrastrukturların əhəmiyyətli şəkildə modernləşdirilməsinə səbəb oldu, qeyri-

neft iqtisadiyyatının dayanıqlı inkişafını təmin etmiş, sosial rifahın davamlı olaraq yaxşılaşdırılmasına güclü zəmin yaratdı.

Neft gəlirləri, həmçinin regionlarda bütün infrastrukturların bərpası və müasirləşdirilməsi, nəqliyyat və kommunal infrastruktur sektorlarının dayanıqlı və etibarlı şəkildə qabaqcıl dünya xidmətləri səviyyəsinə çatdırılması

xil oldu. Prezident İlham Əliyev tərəfindən neft gəlirlərinin ədalətli və uzadıqgörənliklə idarə olunması sayəsində Azərbaycan Cənubi Qafqazın lider iqtisadi gücünə çevrildi, Onun unikal iqtisadi idarəetmə istedadı sayəsində Azərbaycan Cənubi Qafqazın lider iqtisadi gücünə çevrildi, 2003-2023-cü illərdə Ümumi Daxili Məhsul (ÜDM) 14,8 dəfə artaraq 134 milyard manata çatdı, dövlət büdcəsinin gəlirləri 25,2 dəfə artaraq 1,2 milyard manatdan 35,8 milyard manata yüksəldi, büdcənin xərcləri 27 dəfə artaraq 1,3 milyard manatdan 36,6 milyard manata çatdırdı. Təkcə, hərbi-müdafiə xərcləri 35 dəfəyə yaxın artdı, əgər həmin xərclər 2003-cü ildə 150 milyon manat idisə 2023-cü ildə 5,3 milyard manatı üstələdi.

Məhz bu güclü iqtisadi arxitektura və hərbi büdcə sayəsində rəqətdə Ordu quruldu və 44 günlük Vətən müharibəsində parlaq Qələbə qazanıldı, 2023-cü ilin sentyabr ayında bir günlük lokal antiterror əməliyyatları nəticəsində Zəfərən əhəmiyyətli şəkildə qorunmuşdur.

“Əsrin müqaviləsi”nin növbəti uğur sahəsi 2017-ci ildə Xəzər Azərbaycan sektorunda “Azəri”, “Çıraq” və “Günəşli” yataqlarının birgə işlənməsi və neft hasilatının pay bölüşü haqqında yeni sazişin imzalanması oldu.

Ümumilikdə, neft strategiyasının uğurlu icrası sayəsində Azərbaycan güclü iqtisadi inkişaf mərhələsinə daxil

hifəsi və münaqişənin son akkordu tamamlandı, Azərbaycanın dövlət suverenliyi və Konstitusiyaya hüquqları 86,6 min kv.km ərazilərinin hər bir nöqtəsində təmin olundu.

Qətiyyətli enerji diplomatiyasının uğurlu müəllifi olan İlham Əliyev Bakı-Tbilisi-Ceyhan, Bakı-Tbilis-Qəzrum, TANAP, TAP və digər qlobal trans-enerji arteriyalarını gerçəkləş-

yubiley ilində Azərbaycan enerji doktrinasının yeni səhifəsi olan “yaşıl enerji” sazişləri ilə tam yeni mərhələnin əsasını qoydu. İyunun 4-də Birləşmiş Ərəb Əmirliklərinin (BƏƏ) “Masdar” şirkəti ilə dəyəri 1 milyard dollara bərabər olan 3 müqavilənin imzalanması ilə enerji siyasətinin yeni dövrü başlanmış olur.

Məlumdur ki, “Yaşıl enerji”yə

konsorsiumları ilə bir ailədə birləşdiyi kimi hazırda “yaşıl enerji” ilə bağlı beynəlxalq təşkilatlar, müxtəlif ölkələr və sərmayədarlarla fəal əməkdaşlıq edərək əsrin yeni koalisiyasını formalaşdırır. Son 2 ildə Azərbaycan Birləşmiş Ərəb Əmirliklərinin “Masdar”, Səudiyyə Ərəbistanının “ACWA Power”, Böyük Britaniyanın “bp”, Avstraliyanın “Fortescue Future Industries”, Yaponiyanın “TEPCO”, İtaliyanın “Maire Tecnimont”, Çinin “China Gezhouba Group Overseas Investment”, Fransanın “Total Energies” və digər xarici şirkətlərlə bərpaolunan enerji istehsalına dair müqavilələr imzalayıb.

Ümumilikdə, Avropa İttifaqı daxil olmaqla 23 ölkə, 6 beynəlxalq təşkilat və 44 şirkətin təmsil olunduğu tədbirdə “yaşıl enerji” sahəsində əməkdaşlığa dair sənədlər imzalanıb. Bundan başqa, Azərbaycan Dünya Bankı (DB), Avropa Yenidönüşmə və İnkişaf Bankı (AYİB), Asiya İnkişaf Bankı (AİB) kimi beynəlxalq maliyyə təşkilatlarının dəstəyi ilə layihələr həyata keçirilir.

Bütün bunlar “Əsrin Yaşıl Müqaviləsi”nin uğurla start götürməsinə şərtləndirir. Ölkəmiz ilk 30 ildə neft və qaz gəlirləri hesabına bütün hədəfləri, ələxsuz da ən müqəddəs vəzifə olan ərazi bütövlüyünə tam həll edərkən hazırda yeni rifah əsrinə daxil olub. Bu baxımdan qarşıdakı “Yaşıl Əsr”də Azərbaycanın əsas milli hədəfi olan “Böyük Qayıdış”ın təminlənməsi, yüksək iqtisadi tərəqqi və sosial rifahın təmin edilməsi də uğurla başa çatacaq.

ELBRUS CƏFƏRLİ

37 ölkədən 300-dək şirkət...

Qlobal enerji gündəliyi Bakıda müəyyənləşdirilir

Dünyanın nəzərləri yenidən Azərbaycanda

İndiyədək Azərbaycan enerji resurslarının kəşfiyyatında, hasilatında və emalında bu gün də öz aktuallığını itirməyən bir sıra yeniliklərə imza atıb. Növbəti Bakı Enerji Həftəsi dünya ölkələrinin, enerji məsələləri ilə məşğul olan təsisatların və bu sahədə ixtisaslaşan beynəlxalq səviyyəli ekspertlərin diqqətini yenidən respublikamıza yönəltdi. Bakıda baş tutan tədbir sayca otuzuncudur. Enerji sektorunda innovasiya, tərəqqi və əməkdaşlığın artıq üç onilliyi qeyd edilir. Otuz il öncə Bakı Enerji Həftəsi Xəzər Neft və Qaz Sərgisi kimi işə başlayıb. Bu, bir tarixdir. O vaxtdan bəri tədbir dünyanın hər bir guşəsindən enerji ekspertləri üçün əsas toplantı mərkəzinə çevrilib, geniş silsilə mövzuları və yenilikləri əks etdirməklə əhatə dairəsini daha da genişləndirib. Sonuncu tədbirdə yalnız ötən dövrdə qazanılan uğurlara əks-kurs edilməyib. Prezident İlham Əliyevin, ayrı-ayrı ölkələrin, müxtəlif təsisatların təmsilçilərinin və ekspertlərin iştirakı ilə aparılan müzakirələr çox doğru oaraq həm də gələcək nailiyyətlər üçün körpü qismində dəyərləndirilir. Bakı Enerji Həftəsinin dünya ictimaiyyəti üçün çox böyük əhəmiyyət daşıdığına desək, burada mübaliğəyə varmış olmarıq. Tədbirin moderatoru, Böyük Britaniyanın

“ICA Group” şirkətinin İdarə Heyətinin məsləhətçisi Stiven Murtayn çıxışında bildirdiyi kimi, bu, enerjinin inkişafına, dayanıqlılığa və bizi d

ha parlaq, daha səmərəli gələcəyə doğru istiqamətləndirən beynəlxalq tərəfdaşlığın inkişaf etdirilməsinə davamlı sadiqliyimizin təzahürüdür.

Tədbirin əhəmiyyətindən bəhs edərkən, 30 il bundan əvvəl Azərbaycanın potensialının, imkanlarının dünyaya təqdim edilməsi faktını xüsusi qeyd etməliyik. O dövrdə - müstəqilliyinin ilk illərində gənc respublikamız bir sıra çətinliklərlə üzləşmişdi. Ölkədə siyasi böhran yasanırdı. Vətəndaş qarşıdurması təhlükəsi tam real idi. Eyni zamanda, sosial-iqtisadi durum çox ağır idi. İnvestorlar Azərbaycanda hansısa bir sahəyə, o cümlədən də enerji sektoruna sərmayələr yönəltməyə tələsmirdilər. İrəliləyəcək üçün yox isə yalnız investisiyaların cəlb edilməsindən keçirdi. Prezident İlham Əliyev Bakı Enerji Həftəsi çərçivəsində keçirilən 29-cu Beynəlxalq Xəzər Neft və Qaz - “Caspian Oil&Gas” və 12-ci Xəzər Beynəlxalq Energetika və Yaşıl Enerji - “Caspian Power” sərgilərinin rəsmi açılış mərasimindəki çıxışında otuz il əvvəl baş tutan ilk tədbirin

əhəmiyyətini bu kontekstdən dəyərləndirərək vurğulayıb: “Bu tədbir, əslində, ölkənin potensialının ilk beynəlxalq təqdimatı idi. Artıq qeyd edildiyi kimi, birinci Xəzər Neft və Qaz Sərgisinin keçirilməsindən bir neçə ay sonra - 1994-cü il sentyabrın

20-də “Əsrin müqaviləsi” imzalandı. Bu da ölkənin transformasiyasında dönüş nöqtəsi oldu”.

Artan beynəlxalq maraq

“Caspian Oil&Gas” və “Caspian Power” sərgilərini özündə birləşdirən Bakı Enerji Həftəsi rəngarəng tədbirlərlə yadda qalıb. Sərgidə gü-

sektorlar üzrə məhsul və xidmətlər, eləcə də yeni layihələr nümayiş olunub. Sərgi çərçivəsində bir sıra sessiyalar, panel müzakirələri, B2B, B2G səviyyəsində görüşlər baş tutub. Bakı Enerji Həftəsi çərçivəsində keçirilən daha bir mötəbər tədbir isə Enerji Forumu olub. Forumda həm Azərbaycan, həm də Xəzər regionu üçün vacib olan enerji məsələləri gündəmə gətirilib. Forum 600-dən çox nümayəndə qatılıb.

Bütövlükdə, bu dəfəki Bakı Enerji Həftəsinin 37 ölkədən 300-dək şirkət iştirak edib. Bu ölkələr arasında İsveç, Hindistan və Sloveniyanın da iştirakı ilə dəyəri 1 milyard dollara bərabər olan 3 müqavilənin imzalanması ilə enerji siyasətinin yeni dövrü başlanmış olur.

nəş enerjisi, külək enerjisi, geotermal enerji, istilik energetikası, nüvə enerjisi, maşınqayırma və enerji avadanlıqları, elektrik nəqliyyat vasitələri

olan şirkətlər ilk dəfə tədbirə qatılıblar. Builki sərginin tərkibi iştirakçıların ümumi sayının 15 faizini təşkil

edən yeni şirkətlər hesabına yenilənib. Onların eksportı Azərbaycanın enerji sektorunda əhəmiyyətli maraq göstərən iştirakçılardır. Sərgi sahəsinin 40 faizini isə tanınmış şirkətlər, bu mühüm tədbirin daimi iştirakçıları isə ixtiyarına verilib.

Bir sıra nüfuzlu beynəlxalq təsisatların yüksək səviyyəli rəsmilərinin iştirakı və çıxışları da Bakı Enerji Həftəsinin qlobal enerji gündəliyi üçün nə qədər aktual olduğunu təsdiqləyən faktordur. Dövlət başçımızın iştirakı ilə baş tutan açılış mərasimində Türkiyə Respublikasının energetika və təbii sərvətlər naziri Alparslan Bayraktar Prezident Rəcəb Tayyib Ərdoğanın Bakı Enerji Həftəsi ilə bağlı məktubunu oxuyub. Eləcə də tədbirdə Birləşmiş Ərəb Əmirliklərinin sənaye və qabaqcıl texnologiyalar naziri Sultan Əhməd Əl-Cabir, Amerika Birləşmiş Ştatları Dövlət Departamentinin Enerji Ehtiyatları Bürosunun çoxtərəfli enerji diplomatiyası üzrə baş müşaviri Harri Kemian, Avropa Komissiyasının Energetika üzrə Baş İdarəsinin direktoru xanım Kristina Lobillo Borrero, Neft İxrac edən Ölkələr Təşkilatının (OPEC) Baş katibi Haysam Əl-Qays, Beynəlxalq Bərpaolunan Enerji Agentliyinin (IRENA) Baş direktoru Françesko La Kamera çıxış ediblər. Çıxışlarda Bakı Enerji Həftəsinin önəmindən bəhs olunub, vurğulanıb ki, biz birlikdə dayanıqlı enerji gələcəyinin kursunu müəyyən edirik.

Mübariz ABDULLAYEV

çün çağırış...

" gündəlik mühüm yol xəritəsidir

ların hərəkətə gətirdiyi global istiləşməni əhatə edir. İqlim dəyişikliyi XX əsrdə daha real mənfi tendensiyaları özündə əks etdirməyi bacardı - bu baxımdan, global iqlim dəyişikliyi probleminə qarşı effektiv mübarizənin təşkili məsələsi XXI əsrin ən mühüm çağırışlarından biri kimi aktuallıq daşıyır.

Hər bir ölkə üçün çağırış...

Azərbaycanın təqdim etdiyi “yaşıl” gündəlik mühüm yol xəritəsidir

Kioto Protokolu çərçivəsində danışıqlar həyata keçirilir. Bu protokol isə inkişaf etmiş ölkələr üçün ziyanlı qazların emissiyalarını azaltmaq üçün hüquqi öhdəlikləri müəyyən edir. Qeyd edək ki, BMT-nin İklim Dəyişikliyi Konfransının ilk sessiyası 1995-ci ildə Berlində keçirilib.

bağlı
ir

şulub və Konvensiyanın Kioto Protokolu 2000-ci ildə təsdiqləyib. Kioto protokolu üzrə öhdəliklərin yerinə yetirilməsinin 2-ci dövrü üçün qəbul edilmiş Doha əlavəsi 14 aprel 2015-ci ildə Milli Məclis tərəfindən ratifikasiya edilib və ölkə Prezidenti tərəfindən təsdiqlənib. Digər bir mühüm beynəlxalq sənəd olan Paris Sazişi isə 2016-cı il oktyabrın 28-də Milli Məclis tərəfindən ratifikasiya olunub.

Bəli, bütün dünya üçün ən böyük təhdidlərdən bir kimi meydana çıxan iqlim dəyişikliyi-nin qızılma nəticələrindən Azərbaycan da əziyyət çəkməkdə-dir. Prezident İlham Əliyev Bakı Enerji Həftəsi çərçivəsində 29-cu “Caspian Oil&Gas” və 12-ci “Cas-pian Power” sərgilərinin rəsmi açılı mərasimindəki çıxışında bildirib ki, Azərbaycanda iqlim dəyişikliyi Xə-zər dənizinin sahilinə nəzər salarkə görünür. İldən-ildə nəzər dənizin geri çəkildiyini şahid oluruq və bunun

səbəbi iqlim dəyişikliyi və insanları qeyri-rasional fəaliyyətdir: "Çünkü Xəzər dənizini qidalandıran mənbə çaylar sərhədlərimizin hüdədlərindən keçir. Bizim bununla bağlı məsuliyyətimiz sifıra bərabərdir və heç bir ciddi tədbirlər görül-məzsə, biz böyük bir fəlakətə üzlə-şəcəyik. Biz dənizi ələvə su höc-mələri ilə təmin etmək üçün yeni bənd-lər və su toplanma-sı üçün anbarlar in-şaa edirik. Lakin Xə-zər dənizini qida-landıran əsas mən-bələr Azərbaycan-da deyil".

Bəli, iqlim dəyişikliklərinə qarşı mübarizə fərdi xarakterli deyil, nədənsən ortaya qoyur. Bu anlamı isə bütün dünya üçün həm örnək olmalı, həm də əsas prioritetlərdən birinə çevrilməlidir.

etmişdi. Həmin dövrdə də kiçik dövlətlərin, imkanı olmayan ölkələrin dəstəklənməsi və onların da ədalətli şəkildə vaksinlə təmin edilməsi üçün say göstərən Azərbaycan bu gün də özünün humanist mövqeyini ortaya qoyur - qarşılıqlı

mayış etdirməyə və eyni zamanda, beynəlxalq ictimaiyyətin müxtəlif komponentləri arasında körpülər qurmağa çalışırıq. Hesab edirik ki, COP29 çərçivəsində maliyyə məsələləri ilə yanaşı, əldə ediləcəyimiz ən böyük nəticə qarşılıqlı ittifaqlara son qoyulması olacaqdır. Bizə baş verənlərə görə bir-birimizi günləndirməyi dayandırmalı, söylərimizi səfərbər etməli, iddialardan əl çəkməli və diqqətimizi övladlarımız və nəvələrimizin yaşamağa davam edəcəyi bu planetdəki həyatla bağlı gündəliyimizə yönəltməliyik”.

Daima global təşəbbüslərlə aktuallaşan Azərbaycan qarşısında dövrə də özünü yəni prioritetləri uğrunda söylərini daha da möhkəmləndirəcək. Bu isə dünyanın ən böyük təhdiddən qurtulması üçün siyasi iradənin gücləndirilməsinə, global diqqət və gücün bu problemin aradan qaldırılmasına yönəldilməsində mühüm rol oynayacaq.

P. İSMAYILOV

Bakı Enerji Həftəsi bütün dünyanın enerji sənayesi sahəsində mövcud olan liderlərini bir araya gətirir və bununla da diqqəti Azərbaycan cəmləşdirir. Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyevin Bakı Enerji Həftəsinin açılış mərasimində iştirakı bu tədbirin yüksək statusunu təsdiqləyir. Qeyd edək ki, Prezident İlham Əliyevin Bakı Enerji Həftəsi çərçivəsində keçirilən 29-cu Beynəlxalq Xəzər Neft və Qaz - "Caspian Oil&Gas" və 12-ci Xəzər Beynəlxalq Energetika və Yaşıl Enerji - "Caspian Power" sərgilərinin açılış mərasimində çıxış

Dəhlizinin bir hissəsi olması xüsusi vurğulanıb. Bundan başqa, yazarlarda dövlətimizin başçısının 2023-cü ildə Azərbaycanın TAP vasitəsilə Avropaya 11,8 milyard kubmetr qazın nəql etməsi, ümumilikdə, ixracı nəzərdə tutulan 24 milyard kubmetr qazın təxminən 12 milyard kubmetrinin Avropanın payına düşməsi, bəş göstəricinin 2021-ci ildə 8 milyard kubmetrdən çox olması barədə fikirləri diqqətə çatdırılıb. İspandilli media qurumları Azərbaycanın TAP vasitəsilə qaz tədarüünü artırmaq üçün söylərinin daha da artırması barədə Prezidentin fikirlərinə xüsusi ilə geniş yer verib.

den sonra orada 270 meqavat həcmində hidroelektrik stansiyaların istifadəyə verilməsi və 3-5 il ərzində bu rəqəmin 500 meqavata çatacağı barədə fikirləri əksin tapıb. Məqalələrdə Azərbaycanın bərpaolunan enerji sahəsində əməkdaşlığı inkişaf etdirməsi, Prezident İlham Əliyevin və Birləşmiş Ərəb Əmirliklərinin sənaye və qabaqcıl texnologiyalar naziri Sultan Əhməd Əl-Cabirinin Bakı Enerji Həftəsi çərçivəsində iki Günəş və bir külək elektrik stansiyasının təməlini qoyması barədə məlumat verilib.

n geniş işıqlandırır. Bu ölkə mətbuatında yayımlanan materiallarda Azərbaycan dövlət başçısının qat iraxcının coğrafiyasının genişləndirilməsi ilə bağlı boyanana xüsusi diqqət yetirilir. "Həzrədə bə enerji təhlükəsizliyini təmin etmək üçün Azərbaycan bütü bazına ehtiyacı olan daha bir neçə ölkə ilə danışıqların aktiv fəzası gedir", - TASS Agentliyi Prezident İlham Əliyevin çıxışından sitat gətirir.

“PRIME” İqtisadi İnformasiya agentliyi dövlət başçısının bu il Azərbaycandan qaz ixracının həcminin

Xarici KİV-lərdə Azərbaycan Prezidentinin ÇIXIŞI geniş işıqlandırılıb

Azərbaycanı genişləndirəcək enerji potensialı

Azərbaycan Prezidentinin xarici KİV-lərdə çıxışları geniş işıqlandırılıb

Azərbaycan Prezidentinin xarici KİV-lərdə çıxışları geniş işıqlandırılıb

BAKU ENERGY WEEK

4 | 5 | 6 JUNE 2024
BAKU, AZERBAIJAN

İlham Əliyev

Prezident İlham Əliyev Bakıda enerji sektorunun inkişafı və Azərbaycanın enerji potensialının genişləndirilməsi barədə çıxış edib.

Prezident İlham Əliyev Bakıda enerji sektorunun inkişafı və Azərbaycanın enerji potensialının genişləndirilməsi barədə çıxış edib.

Prezident İlham Əliyev Bakıda enerji sektorunun inkişafı və Azərbaycanın enerji potensialının genişləndirilməsi barədə çıxış edib.

Прайм

🔍

👤

🇺🇸

ЦБ 88.76 0.08%

🇪🇺

ЦБ 96.56 0.27%

10:42 04.06.2024

👁️ 41

Экспорт газа из
Азербайджана превысит 24
миллиарда кубов, заявил
Алиев

Алиев: экспорт газа из Азербайджана в
текущем году превысит 24 млрд
кубометров

© РИА Новости. Дмитрий Астахов | Перейти в медиабанк

Читать Прайм в

➕

Дзен

➔

Telegram

xarici mediada geniş işıqlandırılıb.

Belo ki, ispanidilli mediada Bakı Enerji Həftəsinə və dövlətimizin başçısının ixtisara dair məqalələrə yayımlanıb. İspaniyana "Invest.com", "El Periodico de la Energia" nəşrlərində, eləcə də İsvetçrənin ispan dilində yayımlanan "Swissinfo" portalında yer alan yazılarda Azərbaycan qazının altısı Avropada yerləşən səkkiz ölkəyə ixrac olunmasından, Azərbaycanın qaz ixracının coğrafiyasını genişləndirməyi planlaşdırmasından və enerji təhlükəsizliyini təmin etmək üçün Azərbaycan qazına ehtiyacı olan bir neçə ölkə ilə fəal danışıqların aparılmasından söz açılıb. Məqalələrdə bu il ölkəmizin 24 milyard kubmetrdən çox qaz ixrac edəcəyi, 2020-ci ilin dekabrında istifadəyə verilən TAP kəmərinin Azərbaycan qazını Xəzər dənizindəki yataqlardan Avropaya nəql etməsi və onun Cənub Qaz

Enerji məsələləri ilə bağlı ərəb dilində yayımlanan nüfuzlu “Attaqa.net” nəşri də Bakı Enerji Həftəsi çərçivəsində keçirilən tədbirlər, Azərbaycanı “yaşıl enerji” siyasəti barədə xəbərlər dərc edib. Xəbərlərdə dünyada enerji bəhrənlənini yaşadığı bir dövrdə Azərbaycan enerji sahiliyyəti bu mötəbər tədbirdə 30-dan çox ölkədən 300-dək şirkətin qatıldığı və mühüm müzakirələrin aparıldığı, eləcə də ABŞ və Türkiyə prezidentlərinin tədbirə bağlı təbrik məktubları ünvanladığı bildirilir. Nəşrdə dövlət başçısının Azərbaycanın qaz ixracını artırması planları ilə yanaşı, ölkəminin bərpalaşan enerji potensialından istifadə istiqamətində atdığı addımlar barədə də məlumat verilib və Prezident İlham Əliyevin çıxışında Qarabağ və Şərqi Zəngəzuran azad olunmuş ərazilərinin nəhəng hidroelektrik potensialı, həmin ərazilərin azad edilməsindən

Türkiyənin aparıcı media qurumları olan Anadolu Agentliyi, "TRT", "Haber Global" media qurumları, "Yirmidördütv", "Haberler.com", "Ekovitrin", "Sondakika" və digər onlayn media qurumlarında, "Akşam" və digər qəzetlərdə tədbir barədə silsilə məqalələr dərc edilir. "Prezident Əliyev: Azərbaycanın bütün qaz qıtlığı aradan qaldırılıb", "Bakıda 29-cu Beynəlxalq Xəzər Neft və Təbii Qaz Sərgisi işə başlayıb", "Azərbaycan Prezidenti Əliyev: Azərbaycan qaz təchizatı məsələlərində özünü etibarlı tərəfdaş kimi artıq sübut edib", "Prezident Əliyev Bakı Enerji Həftəsində çıxış etdi: Azərbaycan Avropanın qaz təchizatçısıdır" və digər sərlövhlərlə yayımlanan xəbərlərdə Azərbaycan Prezidentinin tədbirdəki çıxışı xüsusilə diqqət mərkəzinə saxlanılıb.

Rusiya mediası da Prezident İlham Əliyevin çıxış-

24 milyard kubmetrdən çox olacağı barədə dediklərinə istinad edib. "Neft i kapital" nəşri yazıb ki, Azərbaycan 5 ildən sonra bərpalaunan enerji gücünün 2 qıatını təqdim edəcək. Nəşrin Azərbaycan Prezidentinin çıxışına həsr olunmuş materialında, həmçinin bildirilib ki, Qarabağ və Şərqi Zəngəzur regionları böyük hidroenergetika potensialına malikdir.

“Vestnik Kavkaza” agentliyi Azərbaycan Prezidentinin çıxışından çıxarışlar dərc edərək Azərbaycanın son 30 ildə imzaladığı bütün razılaşmaların tam şəkildə yerinə yetirildiyini xüsusi vurğulayıb. Bunun sayəsində respublika “yaşıl enerji”yə bərpapolun resursların istehsalını inkişaf etdirməyə müvəffəq olub. “Şahdəniz” layihəsi Azərbaycanca qaz qıtlığına son qoydu”. - agentlik əlavə edib.

Nardar BAYRAMLI

Dünya bizimlədir...

Böyük dostluq masası

Azərbaycan bərabər hüquqlu əməkdaşlığı təşviq edir

Əlaqələr və əməkdaşlıq coğrafiyası genişlənir

Əlbəttə ki, istisnalar mövcuddur - məsələn, Azərbaycan dövlətinin həyata keçirdiyi çoxvektorlu xarici siyasət kursu ölkəmizin dünya miqyasında siyasi-iqtisadi nüfuzunun gündən-günə artmasında əsaslı şərt kimi çıxış edir. Əldə olunan yüksək iqtisadi göstəricilər, diplomatik uğurlar, regionda formalaşdırılan və təhlükəsizliyə istiqamətlənən yeni siyasi reallıqlar, eyni zamanda fərqli coğrafiyaların enerji təminatında oynadığı əhəmiyyətli rol Azərbaycana olan global marağın artmasını şərtləndirib. Eyni zamanda, Azərbaycanın yeni mərhələdə formalaşan iqtisadi-siyasi, ticari münasibətlər sistemində verdiyi töhfələr beynəlxalq aləmdə yüksək dəyərləndirilir.

Beləliklə, ərazi baxımından kiçik olsa da, Azərbaycan dünyada cərəyan edən iqtisadi-ticari proseslərə aktiv müdaxilə imkanı əldə edir. Nəticə isə göz önündədir - bu gün ABŞ, Al, Türkiyə, ərəb-islam dünyası, Mərkəzi Asiya, Uzaq Şərq, Rusiya, Çin, hətta fərqli qitələrin təmsilçiləri Azərbaycanın apardığı uğurlu siyasətin dəstəkçisi, tərəfdaşı kimi çıxış edir. Beləliklə, Azərbaycanın beynəlxalq aləmlə əlaqələri və əməkdaşlıq coğrafiyası genişlənməkdədir.

Global anlam daşıyan siyasi gündəm...

Azərbaycanın bu cür xüsusi anlam daşmasının arxasında isə arqumentlər və faktlar dayanır. 2020-ci ildən başlayaraq formalaşan yeni dünya düzəni özündə əsas etibar

naraq özünün ticari doktrinasını formalaşdırır. Azərbaycan da bu gün ən əhəmiyyətli qovşaqlardan biri kimi Avrasiyanın mərkəzində birləşdirici funksionallıq daşıyır. Orta Dəhliz vasitəsilə Qərbi Şərqə bağlayan, Mərkəzi Asiya ilə Kiçik Asiyayı qovuşdurən, oradan isə Avropa məkanına inteqrasiyanı reallaşdıran Azərbaycan böyük bir anlamda ticari körpüyə çevrilir. İstər enerji, istərsə də digər sahələrin inkişafı üçün əsas meyara çevrilmiş və Avropa ilə Çin arasındakı ən effektiv yolun ön mühüm stansiyası kimi qəbul olunan Azərbaycan özünün üstünlüklərini möhkəmləndirir. İstər enerji, istərsə də digər sahələrin inkişafı üçün əsas meyara çevrilmiş və Avropa ilə Çin arasındakı ən effektiv yolun ön mühüm stansiyası kimi qəbul olunan Azərbaycan özünün üstünlüklərini möhkəmləndirir.

dünya “yol strategiyası”na əsaslanaraq özünün ticari doktrinasını formalaşdırır. Azərbaycan da bu gün ən əhəmiyyətli qovşaqlardan biri kimi Avrasiyanın mərkəzində birləşdirici funksionallıq daşıyır. Orta Dəhliz vasitəsilə Qərbi Şərqə bağlayan, Mərkəzi Asiya ilə Kiçik Asiyayı qovuşdurən, oradan isə Avropa məkanına inteqrasiyanı reallaşdıran Azərbaycan böyük bir anlamda ticari körpüyə çevrilir. İstər enerji, istərsə də digər sahələrin inkişafı üçün əsas meyara çevrilmiş və Avropa ilə Çin arasındakı ən effektiv yolun ön mühüm stansiyası kimi qəbul olunan Azərbaycan özünün üstünlüklərini möhkəmləndirir.

Yaratdığımız mənzərə...

Azərbaycanın Al ölkələrinin enerji təhlükəsizliyinin təminatında oynadığı rol, ABŞ ilə bərabərtərəfli və milli maraqlara əsaslanan münasibətlərə əsaslanma, Rusiya ilə iqtisadi imkanların daha da genişlənməsinə xidmət edən yanaşma, Çin ilə mövcud əlaqələrin daha da böyüdülməsi, strateji tərəfdaşlıq müstəvisinin formalaşdırılmasına yönəlik xətt global imkanların artırılması üçün hədəflənən konturlardır. Eyni zamanda, Türkiyə ilə müttəfiqliyin daha da möhkəmləndirilməsinə, Mərkəzi Asiyanın

Qərbi Şərqə çıxışı üçün pəncərə rolunun oynanılmasına, ərəb dünyasının istər yerləşdiyimiz region, istərsə də Türk dünyası ilə inteqrasiyasının daha da gücləndirilməsi və ən nəhayət, Cənubi Qafqazın beynəlxalq münasibətlər sistemində yerinin formalaşdırılmasına yönəlik addımlar müsbət tendensiya yaradır - artıq əlaqələr bu və ya digər şəkildə vahid müstəvidə inkişaf etmir, tam əksinə, əlaqələr çoxtərəfli, şaxələndirilmiş və genişləndirilmiş şəkildə sürət qazanır. Transxəzər imkanları Azərbaycanın təmsilində Cənubi Qafqaz - Mərkəzi Asiya vahid

geosiyasi məkan anlayışı formalaşdırılıb. Türkiyə vasitəsilə həm Şərqə, həm də Qərbə inteqrasiya imkanları genişlənilib ki, bu da iqtisadi maraqların uzlaşmasını şərtləndirməklə yanaşı, gələcək münasibətlərin çərçivəsini daha da genişləndirir. Azərbaycanın yaratdığı iqtisadi-siyasi reallıqlar regionları bir-biri ilə yaxınlaşdırmaqla kifayətlənmir, artıq vahid mədəni-iqtisadi məkana çevrilir. Çoxşaxəli əlaqələr fərqli maraqlar, o cümlədən mədəni-humanitar maraqlar üzərindən uzlaşdırılır.

Beləliklə, bütün dünya Azərbaycanın yaratdığı bu mənzərəni həm görür, həm də ortada olan imkanlardan yararlanır. Nəticə etibarilə, global məkanın gənc, amma qətiyyətli, birlik və həmrəylik təşəbbüsləri ilə seçilən bir üzvlərlə yeni beynəlxalq əlaqələr sisteminin humanizm prinsipləri əsasında qurulması cəhdləri dəstəklənir. Çoxtərəfliyin təşviqi, regional, hətta global maraqları, dəyərləri qorumağı özündə ehtiva edən siyasi gündəm Azərbaycanın ətrafında

Dostluğa, qarşılıqlı maraqlara əsaslanan birlik...

böyük bir dostluq masası formalaşdırılır. Bu isə Azərbaycanla qarşılıqlı faydalı əməkdaşlığa əsaslanan tərəfdaşlıq münasibətlərinin də coğrafi miqyasını genişləndirir - beynəlxalq münasibətlər sisteminin aparıcı dövlətləri Azərbaycanın illərdir yürütdüyü dürrüst, beynəlxalq hüquqa söykənən və ədalətə əsaslanan siyasətini təqdir edir.

P.SADAYOĞLU

Bir həftədə ikinci məktub...

Bakı-Vaşinqton əlaqələrinin inkişaf perspektivi

SSRİ-nin süqutunun ardından dünyanın iqtisadi mənzərəsində mühüm və yeni ştrixlər meydana gəlməyə başladı. Xüsusilə, enerji bloku üzrə münasibətlər sistemində yeni oyunçuların ortaya çıxması bu sahədə mühüm fərqliliklər yaratmağa başladı - post-sovet məkanında müstəqilliyini əldə etmiş bir sıra dövlətlərin enerji potensialı yeni dövr üçün diqqət mərkəzinə düşdü. Azərbaycanın da yürütdüyü enerji siyasəti son 30 ildə nəinki regionun, daha böyük coğrafiyanın mənzərəsini və enerji xəritəsini dəyişib. Bakı-Tbilisi - Ceyhan, Bakı-Tbilisi-Ərzurum enerji xətləri kimi global layihələrin ərəşəyə gəlməsi, bu layihələrin daha geniş əməkdaşlıqlara meydan açması, yeni mərhələlər formalaşdırması göz önündədir - bu gün Azərbaycan Avropanın enerji təhlükəsizliyində əsaslı rol oynayır, Şimal-Cənub, Şərq - Qərb enerji tranzitinə mühüm logistik mərkəzlərdən sayılır. 44 günlük Vətən müharibəsi və antiterror tədbirlərində əldə olunmuş Zəfər isə bu enerji terminalı üzrə təhlükəsizlik seqmentinin daha da güclənməsinə yol açıb. Bu gün yeni dünya trendinə çevrilmiş “yaşıl çağırış” Azərbaycanın fonunda özünün fundamental standartları

nı müəyyənləşdirir. Başqa sözlə, ənənəvi enerji təhizatçısı kimi şöhrət qazanan Azərbaycan COP29-un ev sahibi kimi də “yaşıl enerji” gündəliyinin əsaslarını yaradır. Bu isə dünyanın diqqət mərkəzindədir - çünki Azərbaycan ötən müddət ərzində dünyada enerji təhlükəsizliyi sahəsində etibarlı tərəfdaş kimi özünü təsdiqləyib: yeni neft-qaz strategiyasında enerji nəqli marşrutlarının şaxələndirilməsinə əsas prioritetlərdən biri kimi müəyyənləşdirən ölkəmiz bu gün regional və global enerji təhlükəsizliyinə mühüm töhfələr verir, yeni “yaşıl” tranzitlərin formalaşdırılması üçün səy göstərir. Regionda mühüm kommunikasiya-logistika mərkəzinə çevrilən Azərbaycan Avrasiyanın enerji xəritəsini yenidən qurur. Bunun reallaşması üçün isə Azərbaycan həm də fəal dialoq mühiti formalaşdırıb - ölkəmiz bu sahədə də görüş yerinə çevrilib - Bakı Enerji Həftəsi çərçivəsində 29-cu “Caspian Oil&Gas” və 12-ci “Caspian Power” sərgiləri bunun bariz sübutudur.

Azərbaycanın davranışları diqqətlə izlənilir...

Beləliklə, apardığı uğurlu siyasi xətt, yeni enerji siyasəti üzrə konturların dəqiqləşdirilməsi və ən əsası yeni transformasiya dövrü üçün mühüm şərt sayılan “yaşıl enerji” dialoqunun aktivləşdirilməsi Azərbaycanı bütün dünyada diqqət mərkəzinə çıxarır. Təsədüfi deyil ki, artıq Azərbaycan fenomenal güc mərkəzi sayılan ölkələr üçün vazkəçilməz tərəfdaş kimi dəyərləndirilir. Məsələn, dünyada bu tip enerji sərgilərinin və ya konfranslarının sayı olduqca böyükdür - amma Azərbaycanın ev sahibliyi etdiyi Bakı Enerji Həftəsi çərçivəsində 29-cu “Caspian Oil&Gas” və 12-ci “Caspian Power” sərgilərinə olan diqqət və maraq daha fərqlidir. Bu maraq və diqqət bütün mənələrdə özünü göstərir. Hətta ABŞ Prezidenti Cozef Baydenin bir həftə ərzində rəsmi Bakıya iki təbrik məktubu ünvanlaması və həmin məktublarda Azərbaycanla əməkdaşlığa verilən yüksək qiymət bunun bariz sübutudur. Vurğulandığı kimi, bu, dünyada çox nadir enerji toplantısıdır ki, ABŞ prezidenti təbrik göndərir.

Təbrik məktubunda bildirilir: “Azərbaycan öz enerji tarixində yeni səhifə açarkən təmiz enerji və metan tullantılarının azaldılmasına artan diqqət və sədaqət mənə məmnunluq doğurur. Xəzərin sahib olduğu əhəmiyyətli külək enerjisi potensialı Azərbaycanın təmiz enerji ixracının neft və qaz ixracını üstələyəcək gələcəyə gətirib çıxara bilər”.

Bütün bu detallar yeni mərhələdə Azərbaycanın dünyanın aparıcı dövlətləri və təşkilatları tərəfindən sədaqət tərəfdaş, əhəmiyyətli strateji müttəfiq kimi xarakterizə olunmasının göstəricisidir. Amerika Birləşmiş Ştatları kimi mühüm geosiyasi gücün Azərbaycanın yürütdüyü enerji siyasətini dəstəkləməsi, regionda yaradılmış yeni enerji xəritəsində Azərbaycanın rolunu yüksək qiymətləndirməsi bölgə üçün mühüm əhəmiyyət kəsb edir. Azərbaycanın ortaya qoyduğu səylər bir daha beynəlxalq səviyyədə təsdiq və təqdir olunur. Beləliklə, Azərbaycanın mühüm bir coğrafiyada - Avropanın enerji təminatçılarından biri kimi çıxış etməklə bağlı qətiyyətli mövqeyi önə çəkilir və dəstəklənir.

Hər zaman müasir çağırışları nəzərə alan Azərbaycanın bu gün yaşıl enerji ixracatı üzrə ortaya qoyduğu səylər ABŞ-in diqqətini cəlb edir - bu fakt məktubda açıq şəkildə özünü göstərir. Respublikamız dünyanın bir sıra dövlətləri üçün yeni enerji potensialı kimi maraq kəsb edir ki, bu da Azərbaycanla tərəfdaşlığının arasında əməkdaşlığın yeni mərhələsi sayılır və tərəflərin strateji baxışlarını ifadə edir. Azərbaycan çox böyük yaşıl enerji potensialına malikdir. Bu, artıq təsdiq olunmuş faktır. Yalnız dənizdə külək enerjisinin potensialı 157 qiqavatdır, quruda külək və günəş enerjisinin potensialı 27 qiqavatdır. Vətən müharibəsi zamanı işğaldan azad etdiyimiz torpaqlarda yaşıl enerji potensialı 10 qiqavata yaxındır. Ölkəmizdə bərpaolunan mənbələrdən enerji istehsalı üzrə layihələrin icrasına isə artıq start verilib. Ələmətdar haldır ki, xarici investorlar bu sahədə ilk böyük layihələrə sərmayələr yönəldir.

Azərbaycanda istehsal olunacaq yaşıl enerji Avropa Qara dənizin dibi ilə çəkiləcək marşrutla ötürüləcək. “Yaşıl enerji” dəhlizinin yaradılması isə Azərbaycanla Al arasında əməkdaşlıq imkanlarını daha da genişləndirəcək.

Baydenin erməni lobbisinə “cavabı”

Bu təbrik məktubları Azərbaycan-ABŞ münasibətlərinin yeni mərhələyə qədəm qoyduğunu göstərməklə yanaşı, iki ölkə arasındakı əlaqələrə zərər verməyə istəyənlərə də yüksək səviyyəli bir cavabdır. Çünki Azərbaycanla ABŞ arasında möhkəm tərəfdaşlıq əlaqələrinin olması, bu tərəfdaşlığın illərlə güclənməsi, Azərbaycanın regional və təhlükəsizliyə verdiyi töhfə Ağ Ev rəhbərinin bütün məktublarında

xüsusi xətlə keçir. Rəsmi Vaşinqton bir daha Cənubi Qafqazda daxil olmaqla mühüm bir bölgədə formalaşan yeni iqtisadi-siyasi münasibətlər sisteminə Azərbaycanın yerini xüsusi vurğulayır. ABŞ Prezidentinin məktubunda bildirilir ki, onilliklərlə davam etmiş münasibətlərə son qoyacaq möhkəm və ləyaqətli sülh sazişi Cənubi Qafqazı transformasiya edəcək və Azərbaycanın regiondakı rolunu fundamental şəkildə dəyişəcək.

Göründüyü kimi, bu, Azərbaycanın ABŞ tərəfindən regionun əsas güc mərkəzi kimi qəbul edilməsinin təsdiqidir. Təbii

ki, bu da səbəbsiz deyil. Uzun illərdir çoxşaxəli əlaqələrə söykənən Azərbaycan-ABŞ münasibətlərində istər təhlükəsizlik seqmentində, istərsə də inklüziv əməkdaşlıq seqmenti mühüm şərtlər kimi çıxış edir. Xüsusilə son dövrlərdə Şərq-Qərb tranziti üzrə şaxələndirmənin gündəmə gətirilməsi Azərbaycanın yeni münasibətlər sistemində oynadığı rolu daha da böyüdür - təsədüfi deyil ki, bu addımlar hətta Mərkəzi Asiya, Kiçik Asiya, Yaxın Orta Şərq, o cümlədən Ərəb dünyasının yeni transformasiyadakı iştirakına yol açır.

İkitərəfli əlaqələrə yeni təkən imkanı...

Cozef Bayden məktubunda möhkəm ikitərəfli əlaqələrimizə yeni təkən vermək imkanını alqışladığını və COP tədbirinin uğurla keçirilməsi üçün qarşıdakı aylarda birgə əməkdaşlıq etmək arzusunda olduğunu önə çəkdi. Əslində, bu fraza məktubun ən mühüm detallarından biri kimi diqqəti cəlb edir - ABŞ prezidenti Azərbaycanla əməkdaşlığa kölgə salmaq istəyən dairelərə, xüsusilə erməni lobbisinə cavab verir. Çünki Azərbaycan bütün dünyada güvənəlin, etibarlı və sözbütöv tərəfdaş kimi şöhrət qazanıb.

ABŞ-in Azərbaycana yaxın tərəfdaş qismində münasibətlərə yeni təkən verməsi arzusunun ən əsas amillərindən biri Azərbaycanın hətta ən ağır günlərində belə beynəlxalq hüquqa, beynəlxalq ədalət prinsipinə əsaslanmasıdır. 30 ilə yaxın işğala məruz qalan ölkə olmasına baxmayaraq Azərbaycan hər zaman sülhü və ədaləti dəstəkləyib, beynəlxalq hüququn kodexlərindən kənara çıxmayıb. Azərbaycanla münasibətlərin inkişafı üçün isə bu amil olduqca vacibdir - rəsmi Bakı bütün məsələlərdə ədalət prinsipinin qorunmasının tərəfdarıdır. Bu mənada, ABŞ bundan

sonra da Azərbaycan-Ermənistan münasibətlərində neytrallığını qorusa, Bakı-Vaşinqton əlaqələri daha da inkişaf edə bilər.

Beləliklə, ABŞ Prezidentinin bir həftə ərzində Bakıya ünvanladığı iki məktub Azərbaycanla münasibətlərin yeni mərhələsinə formalaşdırır. Bu həm də dialoqun çoxşaxəli müstəvidə formalaşma perspektivini, əməkdaşlıqların milli maraqlar çərçivəsində davam etdirilməsi üçün siyasi iradə də sayıla bilər.

Pərviz SADAYOĞLU

COP29-a hazırlığın fəal mərhələsi...

Son illərdə Azərbaycan bir çox sahələrdə dünyaya özünün müsbət nümunəsini təqdim edir. Respublikamızın hazırda əsas global çağırışlardan birinə çevrilən iqlim dəyişikliyinə qarşı mübarizədə yüksək fəallıq nümayiş etdirməsi də təqdirəlayiqdir. Növbəti Bakı Enerji Həftəsi çərçivəsində keçirilən tədbirlərdə ölkəmizin bu istiqamətdə fəaliyyəti yüksək dəyərləndirilib. Bildirildiyi kimi, Azərbaycan 2024-cü ili “Yaşıl dünya naminə həmrəylik İli” elan etməklə

çox cəsarətli addım atıb. Eyni zamanda, ölkəmiz noyabr ayında BMT-nin ən mühüm tədbirlərindən biri olan COP29 konfransına ev sahibliyi edəcək. Bütün bunlar Azərbaycanın iqlim dəyişikliyinə qarşı mübarizədə global aktorlardan birinə çevrildiyini təsdiqləyir.

Azərbaycanın həssas yanaşması

Güclü sənaye inkişafı və global istiləşmə nəticəsində yaranan iqlim dəyişikliyinə təzahürləri və fəsadları getdikcə daha da artır. İqlim dəyişikliyinə mənfi təzahürlərdən və fəsadlarından hansısa bir ölkənin sığortalandığını demək mümkün deyil. Prezident İlham Əliyevin iyunun 4-də Bakı Ekspo Mərkəzində Bakı Enerji Həftəsi çərçivəsində keçirilən 29-cu Beynəlxalq Xəzər Neft və Qaz - “Caspian Oil&Gas” və 12-ci Xəzər Beynəlxalq Energetika və Yaşıl Enerji - “Caspian Power” sərgilərinin rəsmi açılış mərasimindəki çıxışında bildirdiyi kimi, iqlim dəyişikliyi hər bir ölkə üçün çağırışdır. Bütövlükdə, təhdidlərin miqyası çox böyükdür. İqlim dəyişikliyinə təsirləri həyatın bütün sahələrində özünü büruzə verir. Açıq statistikaya əsasən planetimizdə son yüz il ərzində havanın illik temperaturu 1 dərəcə artıb. Ən dəhşətli isə odur ki, temperaturun 0,75 dərəcə artımı son onilliyə təsadüf edir. Yer üzündə həyatın tam möhv olması üçün isə temperaturun 10-15 dərəcə artması kifayətdir. Xəbərdarlıq edilir ki, əgər temperaturun artması belə davam edərsə, onda 130-200 ildən sonra Yerdə həyat mövcud olmayacaq.

Azərbaycan da iqlim dəyişikli-

yindən təsirlənən ölkələr sırasında yer alır. Dövlətimizin başçısının bildirdiyi kimi, Azərbaycanda iqlim dəyişikliyi Xəzər dənizinin sahilinə nəzər salarkən görünür. İldən-ilə biz dənizin geri çəkildiyinin şahidi oluruq və bunun səbəbi iqlim dəyişikliyi və insanların qeyri-rasional fəaliyyətidir.

Azərbaycan yaranan global təhdidlərə qarşı mübarizədə beynəlxalq həmrəyliyin gücləndirilməsinin zəruriliyi mövqeyindən çıxış edir. Məhz dövlətlərin milli səviyyələrdə gördükləri tədbirlərlə və fəaliyyətləri uzlaşdırmaqla global təhdidlərə qarşı mübarizənin səmərəliliyini artırmaq mümkündür. BMT-nin bəyan etdiyi Davamlı inkişaf Məqsədlərinə qoşulan Azərbaycan milli səviyyədə özünün ekoloji siyasətinin konkret hədəflərini müəyyənləşdirib. COP29 tədbirinə ev sahibliyi etməyin məsuliyyətini öz üzərinə götürməklə Azərbaycan həssas yanaşmasını bir daha nümayiş etdirib. “... COP-a ev sahibliyi etmək kimi məsuliyyətli vəzifəni özümüzə götürərkən biz bunun həm üstünlüklərini, həm də müəyyən çətinliklərini tam şəkildə dərk edirik. Ancaq biz bu məsələyə sadıq”, - deyər dövlətimizin başçısı vurğulayıb.

Ölkəmizin müəyyənləşdirdiyi ciddi gündəlik

İqlim dəyişikliyindən təsirlənən digər ölkələrlə müqayisədə okeanda dörd bir tərəfdən su ilə əhatə olunan kiçik ada dövlətlərində vəziyyət daha ciddidir. Okeanın ortasında bol su heç də xoşbəxtlik anlamında qəbul olunmur. Bu dövlətlər yüksək gəlirlili ölkələr sayılsalar da, onlar tez-tez təbii fəlakətlərlə üzləşirlər. Məsələn, itki və zərərər məsələsi Tuvalu tərəfindən on ildən çoxdur ki, qaldırılır və yalnız keçən il bununla bağlı müəyyən razılığa gəlmək mümkün olub. Ötən il Nyu-Yorkda BMT Baş Assambleyasında müzakirələrdən sonra “Səyahətçilər klubu” ada dövlətlərinin təmsilçilərinə öz hesabatını təqdim edib. Təqdimatda əgər iqlim dəyişikliyinə yaratdığı problemin qarşısı alınmasa, 2070-ci ildə paytaxt şəhər Nassau və adaların hansı vəziyyətdə olacağı nümayiş etdirilib. Adanın 30 faizi suyun altında qalacaq. 2100-cü ildə isə 70 faiz su altında qalacaq. Bakı Enerji Həftəsi çərçivəsində baş tutan müxtəlif tədbirlərdə kiçik ada dövlətlərinin üzləşdikləri problemlərlə bağlı ətraflı müzakirələr aparılıb. O cümlədən COP29 ərəfəsində Bakı Enerji Forumunun proqramına “Yaşıl dünya naminə. COP29 strateji inkişaf yolları” adlı xüsusi sessiya da əlavə olunub.

Məsələ ondan ibarətdir ki, müxtəlif platformalarda iqlim dəyişikliyinin fəsadlarından və potensial təhlükələrindən danışılır, uzun-uzadı müzakirələr aparılır. Qərarlar isə gec qəbul olunur və yaxud adekvatlıq təşkil etmir. Ada dövlətləri üçün isə zaman gözəlmir. Yaranan problemlər onlar üçün mövcudluq

gücü tək onun resursları ilə yox, həm də əmək bazarı ilə bağlıdır: “Əmək bazarında həm kişi, həm də qadın var. Demografiyada qadınlar üstünlük təşkil edirsə, əmək bazarında onların potensialından səmərəli istifadə edilməlidir. Mövcud stereotipləri qı-

raraq qadınların da sahibkarlıqla məşğul olması üçün mövcud qanunvericilik davamlı şəkildə yoxlanılmalı, mükəmməl qanun qəbul edilməli, digər türk dövlətlərinin bu sahədə mövcud təcrübəsi öyrənilməlidir”.

Qırğızstanın Joqorku Məclisinin üzvü Çolpon Sultanbekova vurğulayıb ki, qadınlar hüquqi cəhətdən müəyyən problemlə üzləşir: “Buna səbəb onların bəzilərinin sahibkarlıq bacarıqlarına malik olmamalarıdır. Həmin qadınlar arasında təlimlərin keçirilməsi ilə bizneslərini üzərindəki inkişafa səbəb olmaq olar”.

Tədbirin sonunda Qadın Parlamentarilər Qrupunun dördüncü iclasının yeri və tarixi də müəyyənləşib. Növbəti iclasın 2025-ci ildə Qazaxıstanda keçirilməsi haqqında qərar qəbul olunub.

Nardar BAYRAMLI

TÜRKPA-nın Qadın Parlamentarilər Qrupunun 3-cü iclası

İyunun 5-də Bakıda TÜRKPA-nın Qadın Parlamentarilər Qrupunun üçüncü iclası keçirilib. İclas “Qadınlar - TÜRKPA üzv dövlətlərində iqtisadiyyatın inkişafı üçün, sahibkarlığın inkişafı üçün” mövzusunda həyata keçirilib. Qrupun rəhbəri, Türkiyə Böyük Millət Məclisinin üzvü Zeynep Yıldız çıxışında bildirdi ki, qadınların sosial həyata daha çox təmas edə bilməsi üçün maksimum say göstərmək lazımdır. Onun sözlərinə görə, bu sahədə qurulan inkişaf modelinin davam etdirilməsini təmin etmək olduqca önəmlidir: “Ekosistemin yaradıldığı vaxtda davam etdirilə biləcək üsulları müəyyənləşdirmək də vacibdir. Eyni zamanda, ailədən sonrakı mərhələ təhsildir. Mütləq şəkildə qızların oxuması, elmi fəaliyyətlərdə iştirakı, bu sahədə yetişdirilməsi vacibdir. Qadınların qərarlılığı və iradəsi ilə daha konkret nəticələrə gəlmək inancımız yüksəkdir”.

Milli Məclisin deputatı Məlahət İbrahimqızı isə qeyd edib ki, bir dövlətin

raraq qadınların da sahibkarlıqla məşğul olması üçün mövcud qanunvericilik davamlı şəkildə yoxlanılmalı, mükəmməl qanun qəbul edilməli, digər türk dövlətlərinin bu sahədə mövcud təcrübəsi öyrənilməlidir”.

Qırğızstanın Joqorku Məclisinin üzvü Çolpon Sultanbekova vurğulayıb ki, qadınlar hüquqi cəhətdən müəyyən problemlə üzləşir: “Buna səbəb onların bəzilərinin sahibkarlıq bacarıqlarına malik olmamalarıdır. Həmin qadınlar arasında təlimlərin keçirilməsi ilə bizneslərini üzərindəki inkişafa səbəb olmaq olar”.

Tədbirin sonunda Qadın Parlamentarilər Qrupunun dördüncü iclasının yeri və tarixi də müəyyənləşib. Növbəti iclasın 2025-ci ildə Qazaxıstanda keçirilməsi haqqında qərar qəbul olunub.

Yaxın 10 ildə bərpa olunan enerji istehsalı 5 QVt-ı öteçək

Prezident İlham Əliyev Bakı Enerji Həftəsi çərçivəsində keçirilən sərgilərinin açılış mərasimindəki çıxışında ölkəmizin “yaşıl enerji” imkanlarına toxunarkən qeyd edib ki, 2027-ci ilin sonunda bərpaolunan enerji resurslarının gücü 2 qıqavata çatacaq. Bu real rəqəm hələ başlanğıcdır və ölkəmizin yaşıl hidrogen resurslarının həcmi daha böyükdür.

Beynəlxalq hesabatlarda da Azərbaycanın bərpa olunan enerji potensialının yüksək olması dair nikbin proqnozlar öz əksini tapıb. Beynəlxalq Bərpa Olunan Enerji Agentliyinin (IRENA) 2024-cü il üzrə hesabatında qeyd olunur ki, Azərbaycan 2014-2023-cü illər ərzində bərpa olunan enerji ehtiyatlarını 567 meqavat artıraraq 1688 meqavata çatdırıb. Xüsusilə də hidroenerji ehtiyatlarının istehsalında böyük istehsal göstəriciləri qeydə alınıb, 2023-cü ildə hidroenergetika gücü 2014-cü ilə müqayisədə 224 meqavat artaraq 1302 meqavata çatdırılıb. Həmin dövrdə ərzində külək enerjisinin gücü 2014-cü ildə mövcud olan 3 meqavatdan 67 meqavata, Günəş enerjisi isə 2 meqavatdan 282 meqavata yüksəlib. Bərpa olunan enerji mənbələrinin strukturunda su elektrik stansiyalarının payı isə 15,2 faizdən 20,3 faizə qədər artıb.

Digər enerji agentliklərinin qiymətləndirmələrinə əsasən, Azərbaycanda “yaşıl enerji” mənbələrinin potensialı quruda 135 QVt, dənizdə 157 QVt proqnozlaşdırılır. Dövlət başçısının vurğuladığı kimi bərpa olunan enerji mənbələrinin ən zəngin ünvənlərindən biri azad olunmuş Qarabağ və Şərqi Zəngəzür bölgəsidir. Bu bölgədə su elektrik enerjisi baxımından nəhəng potensiala malikdir. Orta-müddətli inkişaf konsepsiyasına əsasən, bu ərazilər Yaşıl Enerji Zonası elan edilib və Yaponiyanın TEPCO şirkəti müxtəlif ssenarilər təbii qədər edilməklə ərazilərin enerji tələbatı modelləri hazırlanıb. Həmin strateji yanaşmaya əsasən, Yaşıl Enerji Zonasında enerji istehsalı üçün bir neçə mənbə müəyyənləşdirilib. Mövcud dəyərləndirmələrə əsasən, Qarabağ və Şərqi-Zəngəzürdə hidroenerji, külək və günəş enerjisi, termal su mənbələrinin həcmi ölkə

Təkcə, Laçın və Kəlbəcərin dağılt ərazilərində külək enerjisinin 2000 MVT həcmində texniki potensialının olduğu proqnozlaşdırılır. Hidroenerji ehtiyatlarına görə Tərtərçay, Həkəri çayı və bu çayların qolları əsas resurs mənbələri hesab olunur. İndiyə qədər bu ərazilərdə 10 adda kiçik su elektrik stansiyası inşa edilərək istifadəyə verilib, digər hidrogen infrastrukturalarının yaradılması işləri davam etdirilir. Ümumilikdə, 2 il ərzində Qarabağ və Şərqi Zəngəzürdə 12 yerdə ekoloji cəhətdən təmiz “yaşıl enerji” istehsal edəcək su elektrik stansiyalarının tikintisinin başa çatdırılması nəzərdə tutulub.

Bu isə bu bölgədə bərpa olunan təmiz enerjinin gücünün 1 QVt-ı ötməsinə səbəb olacaq. Respublikamızın digər bölgələrində də Günəş və külək enerjisi ehtiyatlarının həcmi ümidvericidir. Quruda külək və günəş enerjisi üzrə resursların həcmi təxminən 40 QVt olduğu ehtimal edilir. Xəzər dənizində qiymətləndirilən 157 QVt gücündə külək və Günəş enerjisinin Azərbaycana aid payı isə bu ehtiyatların ən azı 30 faizinə bərabərdir.

Beləliklə, həmin resursların istehsalı və nəqli üçün ölkəmizin maliyyə imkanları ilə yanaşı, xarici sərmayələrə ehtiyac vardır ki, bu məqsədlə dünyanın nüfuzlu şirkətləri ilə bərpa olunan enerji istehsalına dair sazişlər imzalanıb. Son 2 ildə “Masdar”, “ACWA Power”, “BP”, “Fortescue Future Industries”, “China Gezhouba Group”, “Total Energies”, “Nobel Energy”, “Czech Engineering”, “Baltech” və digər şirkətlərlə imzalanmış müqavilələrə əsasən, “yaşıl enerji” ilə bağlı əməkdaşlığa başlanılıb. Bu əməkdaşlıq sazişlərinin icrası çərçivəsində inşa olunan bərpa olunan enerjinin illik istehsalı yaxın 2 ildə 2 QVt-a, 5-6 il ərzində isə 4-5 QVt-a çatmış olacaq.

Əldə edilən “yaşıl enerji”nin böyük bir hissəsi daxili ehtiyacların ödənilməsinə yönəldildikdən sonra, qalan hissəsi xaricə ixrac olunacaq. Bu məqsədlə hazırda “Xəzər-Qara dəniz-Avropa” yaşıl dəhlizi yaradılır.

E.CƏFƏRLİ

Avropanın 10-dan çox ölkəsinə...

Mərkəzi Asiya-Xəzər-Avropa tranzitinin reallaşması qaz nəqlinin həcmi daha da artıracaq

Prezident İlham Əliyev Bakı Ekspo Mərkəzində Bakı Enerji Həftəsi çərçivəsində keçirilən sərgilərinin açılış mərasimindəki çıxışında ölkəmizin global enerji bazarının ən etibarlı və layiqli üzvü kimi yürütdüyü siyasətin rifah və əməkdaşlığa xidmət etdiyini, ölkəmizdən yanacaq alan ölkələrin sayının hər il artığını bildirib. “Səkkiz ölkə Azərbaycandan qaz alır və Azərbaycan qaz təchizatında etibarlı tərəfdaş olduğunu bir çox ölkələrə sübut etdi” deyən dövlət başçısı bir neçə ay əvvəl keçirilmiş Cənub Qaz Dəhlizinin Məşvərət Şurasının toplantısında qaz təchizatımızın coğrafiyasının artırılması barədə müzakirələrin aparıldığını vurğulayıb. Hazırda öz enerji təhlükəsizliyini təmin etmək üçün Azərbaycan təbii qazına ehtiyacı olan bir neçə əlavə ölkə ilə danışıqların aktiv fazasının getdiyini bildirib.

Ötən 18 il ərzində Avropa bazarında etibarlı neft təchizatçısı kimi etibarlı tərəfdaşa çevrilmiş respublikamız 2020-ci ilin dekabr ayının son günündə Cənub Qaz Dəhlizinin sonuncu hissəsini - Transadriatik qaz kəməri (TAP) istifadəyə verməklə faktiki olaraq Avropa İttifaqına qaz bazasına daxil oldu. 2021-ci ildə Azərbaycan Avropa regionuna 8 milyard kub metr, 2022-ci ildə 11 milyard kub metr, 2023-cü ildə isə 12 milyard kubmetrdən çox qaz ixrac edibdir.

Azərbaycanın qaz ixracını artırması üçün resursların istehsalı da artırılıb. Son illərdə yeni qaz yataqlarındakı blokların hərəkətə gətirilməsi və TAP kəmərinin ötürücülük potensialının genişləndirilməsi istiqamətində davamlı addımlar atılır. Mövcud resurslara əsasən 2024-cü ildə ölkəmizin ixracı 24 milyard kubmetri də öteçək. Növbəti illərdə ixracın artırılması üçün digər mənbələr də səfərbər olunacaq. Bu isə digər ölkələrə də qaz nəqlini təmin edə biləcəkdir. Yaxın illərdə Slovakiya, Avstriya, Moldova qaz əldə edə biləcəkdir.

2022-ci il iyulun 18-də Avropa Komissiyasının Prezidenti xanım Ursula

Fon der Lyayenin ölkəmizə səfəri zamanı “Azərbaycan və Avropa İttifaqı arasında enerji sahəsində Strateji Tərəfdaşlığa dair Anlaşma Memorandumu”nun imzalanması Azərbaycanın Avropa Birliyində əsas qaz təchizatçılarından biri kimi mövqeyini möhkəmləndirdi və yanacaq həcmələrinin artırılmasına dair niyyət ifadə olundu. Bu plana əsasən, 2024-2027-ci illərdə ölkəmizin qaz istehsalı 40 faiz artacaq və Avropaya qaz nəql edən TAP kəmərinin illik gücü 20 mldr. kubmetrə qədər artırılmalıdır. Bu rəqəmlər və proqnozlar Azərbaycanın qaz potensialını da artırmış olacaq və qaz

təchizatının coğrafiyasının qarşdakı illərdə daha da genişlənməsinə imkan verəcəkdir.

Azərbaycanın qaz ehtiyatları Avropanın uzun illər enerji təminatında yer almağa kifayət edirmi?

Mütəxəssislərin apardığı kəşfiyyat işləri nəticəsində əldə edilmiş qiymətləndirmələrə əsasən, Azərbaycan Xəzər regionunda kifayət qədər qaz ehtiyatlarına malikdir və təsdiq edilmiş ehtiyatların həcmi 2,6 trilyon kubmetr proqnozlaşdırılır. Bu həcm daxili tələbat və ixracı birlikdə ən azı 100 ilə kifayət edir. Bu baxımdan Azərbaycanın Avropa Birliyinin qaz təchizatında bir əsrə yaxın tədarükçü dövlət olacağı şübhəsizdir. Xəzərin Azərbaycan sektorunda yerləşən “Babək”, “Naxçıvan”, “Zəfər-Məşəl”, “Ümid”, “Araz-Alov-Şərq” və “Şəfəq-Asiman” perspektiv strukturlarında proqnozlaşdırılan ehtiyatlar 2,6 trilyondan da çox mənbələrin formalaşmasına əsaslı zəmin yaradır.

Qaz əldə edəcək ölkələrlə hazırda fəal danışıqlar aparılır və yaxın müddət-

Azərbaycan bütün dünya üçün aktual olan çağırışlara sadıqdır

Hazırda Azərbaycan COP29-a hazırlığın fəal mərhələsindədir. Elə bu günlərdə COP29 ilə əlaqədar Təşkilat Komitəsinin dördüncü iclası keçirilib. İclasda Təşkilat Komitəsinin sədri Samir Nuriyev bildirib ki, hazırda Prezident İlham Əliyevin rəhbərliyi ilə ölkəmiz iqlim dəyişikliyi ilə global mübarizədə nümunəvi liderlik nümayiş etdirir. Samir Nuriyev vurğulayıb ki, Prezident İlham Əliyevin müxtəlif çıxış və müsahibələrində açıqladığı vacib istiqamətlər, səsləndirdiyi təsirlər Azərbaycanın COP29 üzrə fəaliyyətinin əsasını təşkil edir və dövlət başçısının inkişaf etməkdə olan kiçik ada dövlətlərinin iqlim dəyişmələri kontekstində üzləşdikləri problemlərin həllinin ölkəmizin prioritetlərindən biri olaraq bəyan etməsi beynəlxalq ictimaiyyətdən böyük rəğbətə qarşılanıb. Azərbaycan COP29-a ciddi hazırlıqlarını tərəfdaşları ilə sıx koordinasiya şəkildə həyata keçirir. “Biz proaktiv addımlar atdıq və hazırda tərəfdaşlarımızla birgə çalışırıq. Biz BƏƏ və növbəti COP-a ev sahibliyi edəcək Braziliya ilə birlikdə “Troyka” təsis etmişik”, - deyər Prezident İlham Əliyev bildirib.

Mübariz FEYİZLİ

ELBRUS CƏFƏRLİ

Gender bərabərliyi adı altında basqılar

Əcnəbi seriallar, Qərb-Avropa həyat tərzinin təsiri...

Azərbaycan
Respublikasının
Medianın İnkişafı
Agentliyi

Məqalə “Azərbaycan Respublikasının Medianın İnkişafı Agentliyi”nin maliyyə dəstəyi ilə “Gender, ailə və demografiya məsələlərinin işıqlandırılması” istiqaməti üzrə hazırlanmışdır

Tarixin demək olar ki, bütün dövrlərində gender bərabərliyi ən aktual məsələlərdən biri olub. Bu günə qədər qadın-kı münasibətləri müxtəlif quruluşlarda

nəzərdən keçirilib. Qadınla kişinin bərabər hüquqları, istər sosial, istər cinsi, istər də mənəvi aspektlərdə müzakirəyə açıq məsələdir. Cinslərin qarşılıqlı münasibətləri ən çox müzakirə olunan mübahisəli məsələlərdən sayılır.

Gender bərabərliyi ilə bağlı məsələ bütün global aləmdə olduğu kimi, Azərbaycan da prioritet məsələlərdən biridir. Ümumiyyətlə, gender bərabərliyi global çağırışlardan biridir və bu, hər bir cəmiyyətdə mütləq şəkildə olmalıdır.

Bu ölkələr gender bərabərliyində öndədir

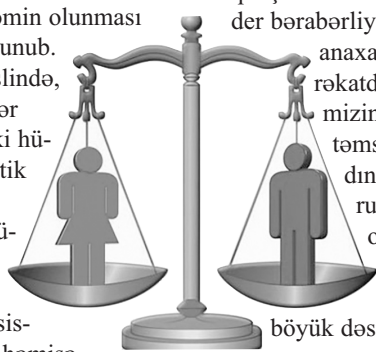
Dünya İqtisadi Forumunun gender bərabərliyi ilə bağlı son reyting cədvəlində maraqlı məqamlar var. Belə ki, reyting kişilərin və qadınların iqtisadiyyatda rolu, təhsilə əlçatanlıq, siyasətə cəlb olunması və sağlamliq səviyyəsi meyarlarına əsaslanır.

Gender bərabərliyi reytinginə İslandiya başılıq edir. İlk onluqda Norveç, Finlandiya, Yeni Zelandiya, İsveç, Almaniya, Nikaraqua, Namibiya, Litva və Belçika da var.

146 ölkənin yer aldığı siyahını Əfqanıstan qapadır.

Qadınlara qarşı pozitiv diskriminasiya...

Mövzu ilə bağlı “Yeni Azərbaycan” a açıqlama verən sosioloq Sahib Altay bildirib ki, Azərbaycanda hələ 2006-cı ildə gender bərabərliyinin təmin olunması ilə bağlı qanun qəbul olunub. Onun sözlərinə görə, əslində, hələ sovet dövrünə qədər Azərbaycan qadına seçki hüququ verən ilk demokratik ölkə olub: “Ölkəmizdə gender bərabərliyinə münasibət hər zaman müsbət olub. Cəmiyyətimizdə mənəvi-əxlaqi sistemdə qadına və ailəyə həmişə önəm verilib. Hətta, tarixən qadınlar yoldaşlarının yanında onun silahdaşı kimi də fəal iştirak ediblər. Qeyd etmək yerinə düşür ki, bu gün ölkəmizdə çoxsaylı qadınlarımız rəhbər vəzifələrdə təmsil olunurlar. Azərbaycanda qadına qarşı ancaq pozitiv bir diskriminasiya var, yəni onların mənafeyi, sağlamliğı naminə. Ümumiyyətlə, hər zaman ölkəmizdə qadınların reproduktiv sağlamliğının təmin olunması üçün pozitiv diskriminasiya müşahidə edilib”.

Feminizmlə gender bərabərliyini qarışdırırlar

S.Altay bildirib ki, bu gün ölkəmizdə gender bərabərliyi ilə bağlı hər hansı bir problem yoxdur: “Müxtəlif təşkilatlar ölkəmizə gender bərabərliyi adı ilə basqılar etmək istəyirlər. Ancaq bunun heç bir əsası yoxdur. Çünki Azərbaycanda gender bərabərliyi yüksək səviyyədə təmin olunub. Bəzən feminizmlə gender bərabərliyini qarışdırırlar. Ancaq feminizim ayrı, gender bərabərliyi ayrıdır. Feminizim məhz anaxaqanlıq uğrunda çarpışan hərəkatdır. Məlumdur ki, cəmiyyətimizin bütün sahələrində qadın təmsilçiliyi var. Ölkəmizdə qadının məişət zorakılığından qorunması üçün qanun qəbul olunub və onun icra mexanizmi var. Həmçinin, dövlətimiz tərəfindən qadınlara böyük dəstək göstərilməkdədir”.

Əvvəllər qadınlar çətinliyə dözümlü idilər

Sosioloqun fikrincə, ölkəmizdə ailə dayanıqlığı ilə bağlı əlavə tədbirlər, proaktiv sosial dəstək paketlərinə ehtiyac var. Çünki son vaxtlar Azərbaycanda boşanmaların statistikasında artım müşahidə olunur: “Boşanmalara şərait yaradan səbəblərdən biri kimi qadınların iqtisadi asılılığının olmaması, iqtisadi fəal kütləyə çevrilməsidir. Belə ki, qadınlar bəzən iqtisadi müstəqillik əldə etdikdən sonra öz

seçimlərini edirlər. Yəni onlar daha müstəqil olmaq istəyirlər. Buna əcnəbi seriallar da bir qədər təsir göstərmiş desək, yənilmərik. Çünki əvvəllər də ailələrdə çətinliklər olub və ona dözümlü yənəşirdilər. Müasir dövrdə isə Azərbaycan qadını bir az kənar informasiyalar aldığına görə, Qərb-Avropa həyat tərzini əsas götürürlər. Bundan çıxış edərək məişət zorakılığına hədsiz dözümsüzlük nümayiş etdirirlər, qeyri-tolerant yənəşirlər. Buna görə də sonda boşanmalara üz tuturlar”.

Ailə ilə işləyən psixoloqlar lazımdır...

Ekspert ölkəmizdə ailə psixoloqlarının fəaliyyət göstərməsinin mühüm olduğunu vurğulayıb: “Bu məntiqdən çıxış edərək Azərbaycanda Mediasiya Şurası yaradıldı. Bu şurada ailədaxili konfliktləri, ailə münasibətlərini, boşanmalarla bağlı məsələləri ilk öncə müzakirə edirlər. Həmin müddət ərzində bəzən boşanmaların qarşısını alırlar. Çünki cütlüklərə başa salınır ki, siz boşanmaya da bilərsiniz. Sizin konfliktin motivi boşanmaya səbəb olan motiv deyil. Şübhəsiz ki, onlarla psixoloqlar işləyir. Lakin çox yaxşı olardı ki, ailə ilə işləyən psixoloqlar, sosial işçilər olsun. Eyni zamanda, Ailə, Qadın və Uşaq Problemləri üzrə Dövlət Komitəsinin təkə Bakıda yox, əyalətlərdə də nümayəndələri çalışa bilər. Böhranlı, münasibəti ailələrə iş aparılısın. Preventiv, profilaktik tədbirlər görülsün. Elə boşanma hadisələri var ki, onlar baş verməyə də bilər”.

Yeganə BAYRAMOVA

Türkiyə BRİCS-ə üzv olarsa...

Rəsmi Ankara müzakirələri başlatmaq niyyətini açıqladı

yini açıqlayıb. Belə ki, Türkiyə BRİCS-ə qoşulmaq istəyir və bu məsələni assosiasiya ölkələrinin Nijni Novqorod sammitində müzakirə etmək niyyətindədir. Bu barədə ölkənin xarici işlər naziri Pekində Çin və Qloballaşma Mərkəzinə (CCG) səfər edərkən bildirib.

Fidan BRİCS ölkələrinin xarici işlər nazirlərinin Nijni Novqorodda iyununda keçirilməsi planlaşdırılan görüşündə də iştirak etmək niyyətində olduğunu bildirib. Nazir izah edib ki, bu sammitdə Türkiyənin assosiasiyaya qoşulması məsələsini müzakirə etmək istəyir. Qeyd edək ki, bu ilin oktyabrında BRİCS-in Kazanda keçiriləcək 16-cı sammiti baş tutacaq.

İnkişaf edən BRİCS...

Türkiyənin belə bir qərar verməsi təsadüf sayıla bilməz və yerləşdiyi regionun ən aparıcı dövləti sayılan rəsmi Ankaranın yənəşməsinin mütləq şərtlərə və arqumentlərə söykəndiyi şübhəsizdir. Xüsusilə, BRİCS-in sıralarına nəzər saldıqda, Türkiyənin bu mövqeyinin detalları daha açıq şəkildə üzə çıxır. BRİCS+ (BRİCS - Braziliya, Rusiya, Hindistan, Çin, Cənubi Afrika Respublikasının baş hörfəlidir) dövlətlərarası assosiasiyadır. Tərkibində doqquz dövlət - Braziliya, Rusiya, Hindistan, Çin, Cənubi Afrika Respublikası, BƏƏ, İran, Misir və Efiopiyayı birləşdirən təşkilat 2006-cı ilin iyununda Braziliya, Rusiya, Hindistan, Çin iqtisadiyyat nazirlərinin iştirakı ilə Sankt-Peterburq İqtisadi Forumu çərçivəsində yaradılıb. BRİKS ölkələri arasında ikitərəfli münasibətlər siyasi kurslara qarışmamaq şərti ilə, bərabərlik və qarşılıqlı fayda əsasında qurulub. Təşkilatın təsisçilərdən olan Rusiya, Çin, Hindistan və Braziliya əhali, ərazi və ÜDM baxımından dünyanın on ən böyük ölkəsi sırasındadır. BRİCS ölkələrinin ümumi sahəsi 45,726,508 km və ümumi əhalisi təqribən 3,41 milyard nəfər təşkil edir - bu isə dünya quru səthinin təxminən 26,7 faizidir. BRİCS üzvləri həm də ən sürətli inkişaf edən ölkələr kimi seçiyələndirilir. 2023-cü ilin avqust ayına olan məlumata görə, 40 ölkə BRİCS-ə qoşulmaqda

marahlı olduğunu bildirib, onlardan 20-yə yaxını rəsmi olaraq qəbul üçün müraciət belə edib. Üzvlük üçün rəsmi müraciət edən ölkələr sırasındadır Əlcəzir, Banqladeş, Belarus, Venesuela, Pakistan da var. Qrupun 2024-cü ilin sonuna kimi Şərqi Afrika ölkələri ilə qarşılıqlı əlaqələrinin daha da güclənəcəyi proqnozlaşdırılır - bunda əsas rol Misir, Efiopiya, İran və BƏƏ-nin birliyə daxil olması ilə bağlıdır. Ümumiyyətlə, BRİCS tezisi G7 dövlətləri kimi güclü iqtisadi blok yaratmaq potensialından qaynaqlanır.

Beləliklə, Türkiyə üçün möhtəşəm yeni bir aura formalaşdırmaq imkanında olan BRİCS həm iqtisadi cəlb ediciliyi, həm də siyasi perspektivi ilə önə çıxır. Onsuz da Rusiya və digər BRİCS ölkələri Türkiyə məhsulları üçün kifayət qədər tanış məkanlar sayılır. İstər Türkiyənin yüngül sənaye, istərsə də kənd təsərrüfatı məhsullarının geniş ixrac coğrafiyası sayılan BRİCS-ə üzvlük hər iki tərəf üçün mühüm üstünlüklər vəd edir.

Ankara üçün yeni imkanlar...

İlk növbədə Türkiyə Aİ üzvlüyü “siyasi gündəmini” sonlandıracaq. Aİ üzvlüyünə “ən qocaman” namizəd sayılan Türkiyə 1987-ci ildən quruma müraciət ünvanlamışdı - 1999-cu ildə isə namizəd statusu almışdı. 2005-ci il qədər tərəflər rəsmi olaraq Ankaranın statusu ilə bağlı danışıqlar aparsalar da, fikir ayrılıqları səbəbindən proses bir neçə dəfə dayandırılıb. 2016-cı ildən danışıqlar prosesi, xüsusən də, Türkiyənin qaçaqın axınıını öz ərazisində saxlamaqla Av-

Türkiyənin BRİCS üzvlüyü həm də qarşı tərəfin - təşkilatın üzvlü olan dövlətlərin iqtisadi-si-

ronanı miqrasiya böhranından çıxarmaqda göstərdiyi yardıma görə bərpa olunsada, son 8 il ərzində Ankara danışıqlar prosesini başa çatdırma bilməyib. Avropa İttifaqının xarici siyasət idmətinin rəsmi nümayəndəsi Piter Stano bir müddət öncə “İzvestiya” qəzetinə bildirmişdi ki, Türkiyə 2024-cü ildə Avropa İttifaqına üzv olmayacaq, birlik hələlik Ankaraya həttə vizasız rejim də verməyə hazır deyil.

Türkiyə BRİCS-ə güc qazandıracaq...

BRICS üçün böyük tapıntıdır. Türkiyə iqtisadiyyatı statistika üzrə 15 rübdür ki, inkişaf etməkdədir. ÜDM 2024-cü ilin birinci rübündə əvvəlki ilin eyni rübünə görə 5,7 faiz artıb. Bu rəqəmlər onu göstərir ki, Türkiyə BRİCS-ə qoşulmaqla təşkilatın gücünə güc qata bilər.

Təşkilat üzvlərinin yeni müraciətlərlə bağlı verdikləri açıqlamalar da pozitivdir. Məsələn Rusiya prezidentinin mətbuat katibi Dmitri Peskov jurnalistlərlə söhbətində deyib ki, Rusiya BRİCS-ə böyük marağı al-

Beləliklə, Türkiyə onsuz da mühüm müsbət əlaqələrə malik olduğu dövlətlərin təmsil olduğu BRİCS-ə üzv olmaqla özünün iqtisadi imkanlarını daha da artıracaq. Eyni zamanda, Şərq-Qərb istiqamətində mühüm logistik əhəmiyyət daşıyan Türkiyənin BRİCS-də təmsil olunması ÜDM-in artımına yol açacaq - bu, tranzit daşımalarında da xüsusi üstünlük formalaşdıracaq. Qurum üzvləri arasında fərqli qitələrin təmsilçilərinin yer alması isə Türkiyə üçün yeni inkişaf mərhələsi yarada bilər - bu yolla Ankaranın Cənubi Amerika, Cənubi Afrika və digər coğrafi məkanlarla əlaqələri həm də strateji əməkdaşlıq müstəvisinə yüksəkələ bilər.

qışlayır, lakin “təşkilat çətin ki, bütün üzv olmaq ölkələrinin maraqlarını təmin etsin”. RİA “Novosti”nin verdiyi məlumata görə, Peskov BRİCSin bütün maraqlı dövlətlərlə əlaqə saxlamaqda maraqlı olduğunu vurğulayıb. “Bunun üçün, əslində indi müxtəlif formatlar düşünülür”, - Peskov bildirib.

Rusiyanın xarici işlər naziri Sergey Lavrov vurğulayıb ki, bu günə qədər 30-a yaxın ölkə müvafiq orizlərə göndərməklə BRİCS ilə “bu və ya digər formada” qarşılıqlı əlaqəni artırmağa hazır olduqlarını nümayiş etdirib: Çox fərqli siyasi və iqtisadi sistemlərə malik ölkələr BRİCS-ə qoşula bilər. Üzvlüklə bağlı qərar bütün üzv dövlətlərin konsensusu ilə qəbul edilir”.

S.İSMAYILZADƏ

İran Aİ-yə üzv olacaqmı?

Tehran müşahidəçi üzv olmaq üçün təşkilata rəsmi müraciət edib

Vüqar Bayramov: Bu üzvlük Aİ-nin fəaliyyətində ciddi dəyişikliklərə səbəb olmayacaq

İran İslam Respublikası Avrasiya İqtisadi İttifaqına müşahidəçi üzv olmaq istəyir. Avrasiya Hökumətlərarası Şurasının son iclasında Avrasiya İqtisadi Komissiyasının sədri Bakitjan Şaqintayev bildirib ki, İran bu platformada müşahidəçi olmaq üçün Aİ-yə müraciət ünvanlayıb: “Mayın 27-də müraciət daxil olub, müvafiq prosedurlara başlayırıq”.

Sözügədən iclasda Belarusun Baş naziri Roman Qolovchenko da Aİ-nin azad ticarət zonası haqda sazişlər imzalamağa başlamalı olduğu ölkələr və regional ticarət birliklərinin siyahısının yaradılmasını zəruri hesab edib. O vurğulayıb ki, bu gün dünyada Aİ ilə əməkdaşlığa hazır olan çoxlu dövlətlər var. Bunlar, ilk növbədə, İndoneziya, Birləşmiş Ərəb Əmirlikləri və Monqolustandır. Rusiya Hökuməti sədrinin müavini Aleksey Overçuk isə deyib ki, müəyyən prosedurlar var, əgər onlara əməl olunarsa, İranın Aİ-də müşahidəsi

ilə bağlı qərarın bu il dekabrın sonunda verilməsi mümkündür.

Xatırladaq ki, Avrasiya İqtisadi İttifaqı 2014-cü ildə Rusiya, Qazaxıstan və Belarus tərəfindən yaradılıb. Növbəti mərhələdə Ermənistan və Qırğızıstan da bu təşkilata qoşulub. 2020-ci ildə isə Özbəkistan və Kuba Aİ-də müşahidəçi statusu alıb.

Yeri gəlmişkən, ötən ayın 8-də Moskvada Avrasiya İqtisadi İttifaqının yaradılmasının 10 illiyinə həsr olunmuş sammit keçirilib. Tədbirdə Rusiya, Belarus, Qazaxıstan, Qırğızıstan prezidentləri və Ermənistanın baş naziri iştirak ediblər. Rusiya Prezidenti Vladimir Putin, Aİ-nin Ali İqtisadi Şurasının iclasında bildirib ki, Avrasiya İqtisadi İttifaqındakı hesablaşmaların 90 faizindən çoxu milli valyutalarda aparılır. Onun sözlərinə görə,

10 il ərzində Avrasiya İqtisadi İttifaqı ölkələrinin ümumi ÜDM-i 1,6 trilyondan 2,5 trilyon dollara yüksəlib. “Qarşılıqlı ticarətin həcmi 45 milyard dollardan 89 milyard dollara qədər olmaqla, iki dəfə

artıb. Üstəlik, hesablaşmaların 90 faizindən çoxu artıq milli valyutalarda aparılır”, - deyə V.Putin qeyd edib.

İrana gəlincə, hələ 2015-ci ildən etibarən bu ölkənin Aİ-yə üzv olması ilə bağlı ehtimallar səslənir. Aİ üzvləri ilə yanaşı İran rəsmiləri də ötən illər ərzində rəsmi

Tehranın təşkilata üzvlük perspektivləri haqqında müxtəlif fikirlər bildiriblər. Nəhayət, İran Aİ-yə müşahidəçi üzv olmaq üçün rəsmi müraciət etdi.

Bəs, İranın müşahidəçi üzv olması üçün hansı prosedurlara əməl olunmalıdır və bu üzvlük tərəflərə nə verəcək? Məsələ ilə bağlı qəzetimizə açıqlama verən Milli Məclisin İqtisadi siyasət, sənaye və sahibkarlıq komitəsinin üzvü Vüqar Bayramov bildirib ki, hər hansı ölkənin Aİ-yə üzvlüyü həmin qurumun üzvlərinin yekdil dəstəyi ilə mümkündür. Üzvlüyə müraciət üçün müvafiq qaydaların olduğunu deyən millət vəkiliyinə sözlərinə görə, müraciət təşkilatın qorqahı və protokol idarəsi tərəfindən qiymətləndirilir. Qiymətləndirmə aparıldıqdan sonra artıq ilkin rəy verilir və həmin rəy əsasında müvafiq qərar qəbul olunur.

V.Bayramov qeyd edib ki, İranın Aİ-yə üzvlüyü uzun müddətdir müzakirə edilərsə də, hələ yekun nəticə yoxdur: “İran Rusiya ilə münasibətləri genişləndirməyə çalışır. Hər iki ölkənin Qərblə münasibətlərində gərginlik var. Qərb dövlətləri İranla Rusiyaya qarşı kifayət qədər ağır sanksiyalar tətbiq edib. Sanksiyalardan əziyyət çəkən İran bu təşkilata üzv olmağa çalışır. Nəzərə almaq lazımdır ki, İranla Qərb arasında gərginlik daha da artmaqdadır. İranın Aİ-yə qoşulması təşkilat çərçivəsində üzvlərin sayının və ÜDM-nin artmasına gətirib çıxaracaq. Amma bu amil birliyin fəaliyyətində ciddi dəyişikliklərə səbəb olmayacaq. Çünki Qərblə gərgin münasibətlər texnologiya və innovasiyaların cəlb edilməsində çətinliklər yaradır. Bu amil sürətli iqtisadi inkişafa əngəldir”.

N.BAYRAMLI

16-cı Baş Nazir...

Hindistanda aprelin 19-dən iyunun 1-dək parlament seçkiləri keçirilib. Seçkilərdə Baş nazir Narendra Modinin başçılıq etdiyi “Bharatiya Canata” Partiyası (BCP) - Hindistan Xalq Partiyası qələbə qazanıb. Belə ki, BCP-nin üzvü olduğu Milli De-

vü olmuşdu. Anti-müsəlman bəyanatları səsləndirən Narendra Modinin 2002-ci ildə Qucaratda baş vermiş qırğında mindən çox müsəlmanın öldürülməsində rolunun olması ilə bağlı Hindistan Ali Məhkəməsi onun təqsirsiz olduğunu bəyan etsə də, qır-

sunun dəyişdirilməsindən sonra Kəşmirdə gərginliyin qarşısını almaq üçün Yeni Delhi hakimiyyəti şimala onminlərlə hərbi yeritmişdi. Komendant saati tətbiq edilmiş, nəqliyyatın hərəkəti məhdudlaşdırılmış, mobil rabitə və internet kəsilmişdi. Bölgə 4 ildir hərbi polis rejimi şəraitindədir. Bu əyalətin ölkənin başqa ştatlarının istifadə etdiyi səlahiyyət və hüquqlardan fərqli heç bir daxili suverenliyi olmayacaq. Bölgənin muxtariyyət statusu-

74 yaşlı Narendra Modi verdiyi vədləri yerinə yetirəcəkmi?

mokratik Alyans Koalisiyası Hindistan parlamentində yerlərin əksəriyyətini qazanıb. Koalisiya 273 yerlik həddi keçərək, səs çoxluğu əldə edib. Milli Konqres Partiyasının sədri Rahul Qandinin başçılıq etdiyi, 28 siyasi partiyadan ibarət Hindistan Ümummilli İnkişaf Alyansı isə 205 səsə ikinci yeri tutub. Seçkilərdə rekord sayda seçici - 642 milyon nəfər səs verib.

Narendra Modi bir müddət öncə partiyasının parlament seçkilərində qələbə qazanacağına əminliyini ifadə etmişdi. Baş nazirin bəyanatı BCP-nin faktiki olaraq qələbə qazandığı exit-poll məlumatları fonunda səslənmişdi. Seçkilərin nəticələri exit-poll sorğularının yekununu özündə əks etdirir. Beləliklə, BCP qələbə qazanması ilə Narendra Modi ölkənin ilk baş naziri Cəvahirləl Nehrunun rekordunu təkrarlayıb.

74 yaşlı N.Modi Hindistanın sayca 16-cı baş naziridir. O, 2014-cü ilin may ayında bu vəzifəni icra edir. Modi dünyada radikal-millətçi və islamofob siyasətçi kimi tanınır. O, radikal-millətçi baxışlara çox erkən yaşlardan yiyələnib. Hələ 17 yaş olarkən evdən çıxaraq dərviş kimi Hindistanı sərasər dolaşmış və səyahətdən geri döndən kimi doğulduğu Qucarat ştatının paytaxtı Əhməda-badda hundu millətçi təşkilatının üz-

ğının əks-sədası xaricdə də eşidildi və ABŞ tərəfindən Narendra Modinin ölkəyə girişinə qadağa qoyuldu. Hansı ki, həmin bölgədə hinduslarla müsəlmanlar arasında kütləvi qanlı qarşıdurma nəticəsində mindən çox müsəlmanın ölümü ilə yanaşı, 223 nəfər isə itkin düşüb, 2500-dən çox insan xəsarət almışdı. Bu qırğın törədilərkən Modi Qucarat ştatının baş naziri idi (2001-2014-cü illər)”.

N.Modi hökumət başçısı kimi də müsəlmanlara münasibətdə ayrı-seçkiliyə yol verir. Ötən il o, immiqrant müsəlmanlara vətəndaşlıq verilməsinin qadağan olunması haqqında qanunu təsdiqləyib. Hökumət bununla iki milyondan çox müsəlman mühaciri Hindistan vətəndaşı olmaqdan məhrum edib. Belə bir şərait yaratmaqla o, müsəlmanlara hücumunu “qanuniləşdirib”. Bu isə ölkədə dini-etnik qarşıdurmanın yeni dalğasının əsasını qoyulması deməkdir.

Cammu və Kəşmirin xüsusi statusunun ləğv edilməsi haqqında qanunun qəbul edilməsi də Modi hökumətinin “xidmətləri” sırasındadır. Əslində, bu qərar həmin bölgələrdə yaşayan müsəlmanlara qarşı yönəlib. Hindistan parlamentinin 2019-cu ildə Cammu və Kəşmirin xüsusi statusunun ləğvinin ləhinə səs verməsi nəticəsində ölkə konstitusiyasına uyğun əlavə edilib. Ştatın konstitusiya statu-

nun ləğvi Hindistanla Pakistanın münasibətlərinin pisləşməsinə səbəb olmuşdu. Qeyd edək ki, Kəşmir əhalisinin 60 faizə yaxını müsəlman, təxminən 2 faizi hindus, Cammunun 31 faizi müsəlman, 65 faizi hinduslardan ibarətdir.

Parlament seçkilərində qalib gələn Modi Hindistan iqtisadiyyatını ilk yerlərə yüksəltməyi hədəflədiyini elan edib. Dünyada əhali sayına görə ikinci, ərazisinə görə ilk onluğa daxil olan Hindistanın iqtisadiyyatı inkişaf etməkdə olan bazar iqtisadiyyatı kimi xarakterizə olunur. Bu, nominal ÜDM-ə görə dünyanın beşinci ən böyük iqtisadiyyatıdır. Lakin Beynəlxalq Valyuta Fondunun məlumatına əsasən, adambaşına düşən gəlir baxımından Hindistan 2018-ci ildə 142-ci ÜDM-ə malik ölkə, adambaşına düşən əlverişli qabiliyyəti partiet ÜDM-i üzrə 119-cu olub. 2014-cü ildən 2018-ci ilə qədər Hindistan Çini üstələyərək dünyanın ən sürətli böyüyən əsas iqtisadiyyatına çevrilib. Lakin növbəti illərdə bu statusunu itirir. Yəni ÜDM-ə görə dünyada ilk beşlikdə olan Hindistan əhalinin gəlirləri və əlverişli qabiliyyəti baxımından çox geridədir. Modinin yenidən qələbə qazanmasının Hindistan iqtisadiyyatına necə təsir edəcəyini isə zaman göstərəcək.

N.BAYRAMLI

Bahalaşan taksi qiymətləri...

50-60 faiz qiymət artımı var

Taksi qiymətləri gündü-gündən bahalaşmağa doğru gedir. Xüsusilə son günlər yaxın məsafələrə olan gedişlərin qiymətində artım müşahidə edirik. Belə ki, əvvəllər 3 manata gedişin yolun qiyməti hazırda 4 manat 50 qəpiyə qədər yüksəlib.

Məlumdur ki, bir müddət öncə taksi fəaliyyəti ilə bağlı yeni qaydalar müəyyənləşdi. Bununla bağlı Nazirlər Kabinetinin müvafiq qərarı da qəbul olundu. İyulun 1-dən etibarən istehsal ili 15-i keçən maşınlar taksi fəaliyyəti üçün yararsız hesab olunacaq. Lakin iyulun 1-dən taksilərlə bağlı tətbiq ediləcək qərarlar indidən özünü qiymətlərdə göstərməyə başlayıb. Artıq son günlər paytaxtda taksilərin sayında da kəskin azalma müşahidə edilir.

Yeni qərarla bağlı xatırlatma...

Nazirlər Kabinetinin taksi fəaliyyəti ilə bağlı qərarında müxtəlif meyarlar əks olunmuşdu.

1. Buraxılış ili 15-i keçən avtomobillər taksi kimi fəaliyyət göstərə bilməyəcək.

2. Avtomobilin istehsal tarixi 8 ildən az olmalıdır ki, sahibli taksi fəaliyyətinə icazə ala bilsin. Çünki qanunvericiliyə görə, taksilər üçün buraxılış kartı 7 il müddətinə verilir.

3. Taksilər üçün yalnız iki rəng - qırmızı və ağ rənglər tətbiq olunacaq. Ancaq bu, yeni avtomobillərə aiddir, hazırkı taksi avtomobilləri olduğu kimi qala bilər.

4. Taksilərin salonunda videokameralar olmalıdır.

5. Taksilərdə nağdsız ödəniş üçün POS-terminal, taksometr və ya digital ödəniş vasitəsi - mobil telefon proqramı olmalıdır.

6. Taksi sürücüləri buraxılış vəsiqəsi, buraxılış kartı və şəhadətnamə almalıdır.

Nəticə: Avtomobillər yoxa çıxıb...

Qeyd edək ki, Nazirlər Kabinetinin bu qərarından sonra bir çox sahibkar köhnə avtomobillərini kütləvi şəkildə satışa çıxarıb. Bu sadalananlar taksi xidməti göstərən avtomobillərin sayının kəskin azalmasına səbəb olmuşdur. Nəticədə bazarda tələb-təklif amili bu bahalaşmaya zə-

Hansı tədbirlər görülməlidir?

qi axtar. Şəhərin tanınması, maşında nələrin olması, necə idarə olunması - dair və digər bu kimi məlumatlar öyrədilir.

Təlim 4 gün keçirilir, 5-ci gün sürücülər imtahan verir. 5-ci gün sürücülər imtahan keçir. Bütün keçməyən sürücülər digər bütün göstəricilərə uyğun gəlsələr də, taksi fəaliyyəti üçün buraxılış kartı ala bilməzlər. Təlim ödənilsə də qiyməti 76 azn müəyyənləşdirilib.

Buraxılış vəsiqəsi, buraxılış kartı...

Nazirlər Kabinetinin qərarına əsasən, buraxılış vəsiqəsi taksi fəaliyyəti göstərmək istəyən hüquqi şəxslərə və ya fərdi sahibkarlara təqdim olunan icazə növüdür. Buraxılış kartı isə taksi kimi istifadə olunan nəqliyyat vasitəsi üçün nəzərdə tutulub. “Dövlət rüsumu haqqında” qanuna əsasən, buraxılış vəsiqəsi üçün dövlət rüsumu 125, buraxılış kartı üçün isə 25 manat müəyyən edilib. Bütün bunlarla birgə taksi fəaliyyəti ilə məşğul olan şəxslərin minimum xərci 226 manat olacaq.

Sürücülər yeni avtomobil almalıdır...

Yuxarıda qeyd etdiklərimiz səbəblərə xərclərdir, daha böyük xərc isə təzə maşın almaq üçün tələb olunur. Mövzunu “Yeni Azərbaycan” a şərh edən nəqliyyat eksperti Elməddin Muradlının fikrinə, taksi xidməti ilə məşğul olan operatorlar artıq 1999-2000-ci illərin istehsalı olan avtomobilləri sistemdə bloklaşdırmaqla başlayıb: “Bu proses 2010-cu il istehsalı olan avtomobillərə də mərhələli şəkildə tətbiq ediləcək. Ona görə də taksi fəaliyyəti ilə məşğul olan şəxslərdən yeni avtomobiləndən istifadə tələbi qoyulduğundan onlar məcburi də olsa yeni avtomobil almalı olacaqlar. Həmin avtomobillər isə bahadır. Bütün bu xərclərin qarşılığında taksi fəaliyyəti göstərən şəxs ucuz qiymətə sürüşsün daşımaq istəməyəcək. Taksi operatorları isə sürüşsünlərə ekonom, biznes-klass, VIP xidmət təklif edir.

Təzə avtomobilə heç kim ekonom xidmətə qoşulmaq istəmir. Belə olduqca qiymətlər bahalaşır”.

İctimai nəqliyyat qaydasında deyil...

E.Muradlı qeyd edib ki, paytaxtda ictimai nəqliyyat qaydasında deyil: “Yaxın zamanlarda bu problemin həllini gözləmək olar. Bu proseslər paralel şəkildə aparılacaq, daha yaxşı nəticə əldə etmək olardı. Qəbul edilən qərarlar və qanunlar fonunda taksi fəaliyyəti ilə məşğul olanlar azalsın. Bu qərarlar dünyanın bir çox ölkələrində tətbiq edilir. Lakin burada ictimai nəqliyyat yüksək səviyyədə fəaliyyət göstərir və çeşidləri çoxdur”.

Bu dərcədə qiymət artımı olmalıdır...

Ekspertin sözlərinə görə, qiymətləri taksi şirkətləri müəyyən edir: “Dövlət qurumları taksi qiymətlərini müəyyənəndirilməsi ilə məşğul olmurlar. Taksi operatorları qiyməti qaldıranda bununla bağlı heç sürücüylə məsləhətləşmərlir. Əslində, bu dərcədə qiymət artımı müşahidə edilməməlidir. Qiymətlərin 50-60 faiz artması düzgün deyil”.

Yeganə BAYRAMOVA

0 yolun axtarışındayam...

Müsaibimiz “Azərbaycanın səsi 2019” müsabiqəsinin iştirakçısı, CBC Sport kanalının müxbiri Orxan Məmmədovdur. Onun haqqında danışanda həm “müğənni”, həm də “jurnalist” sözlərini yanaşı işlədirik. Çünki Orxan Məmmədov hər iki sənətlə eyni anda məşğul olur, hər ikisində uğur qazanmağa iddialıdır. Həmsöhbətimizi öz dilindən tanıyaq:

“Mən Orxan Məmmədov 1997-ci ildə Rusiyanın Amur vilayətində doğulmuşam. Amma orada az yaşamışam. Bir yaşından sonra ailəmlə birlikdə Azərbaycana köçmüşük. Əslən Füzuli rayonundanam. Musiqinin beşiyi Qarabağ zonasından olduğumuz ailəmizdə də özünü göstərmiş. Musiqiyə marağım lap uşaq yaşlarımdan var idi. Təxminən 5-6 yaşlarımda evdə özüm üçün zümzümə edirdim. Əslində, məndən əvvəl qardaşım gedirdi musiqi məktəbinə. Mən də onunla birlikdə gedib-gəlirdim. Anam da söhbət əsnasında müəllimə deyirdi ki, Orxan da evdə zümzümə edir, oxuyur. Bir dəfə müəllim dedi ki, gəl yoxlayaq. Məni yoxladılar və dedilər ki, indi yaşı çatmır, yaşı tamam olsun, gətirin. Elə də oldu. Orta məktəbdə birinci sinfi bitirəndən sonra sənədlərimni verdilər musiqi məktəbinə. Beləcə, orada xanəndəlik ixtisasında təhsil almağa başladım. Müəllimim görkəmli bəstəkar Böhran Nəsibovun qardaşı, müğənni-pedaqoq Tofiq Nəsibov idi. Düzü, nə qədər oxusam, zümzümə etsəm də, bu sənətə belə həvəsim yaranacağını və davam etdirmək istəyəcəyimi gözləyirdim. Sonra gördüm ki, marağım artmağa başlayır. Təhsil almaqla yanaşı, həm musiqi məktəbində, həm də orta məktəbdə tədbirlərdə, müsabiqələrdə iştirak etməyə başladım. Respublika müsabiqələrində yer tutdum, uğurlar qazandım.

Tədbirlərdə çox iştirak edirdim və məktəbin simasına çevrilmişdim dəyə musiqi məktəbində məni bir il də saxladılar və beş illik məktəbi altı ilə bitirdim. Sonra səs dəyişmə dövrüm başladı. Həmin dövrü çox pis keçirdim. Hətta özüm öz səsimi xoşlamırdım. Əvvəlki performansımı göstərə bilmirdim dəyə musiqidən soyudum və uzaqlaşdım. Əslində, təhsilimi ya Konservatoriyada, ya da Azərbaycan Dövlət Mədəniyyət və İncəsənət Universitetində davam etdirmək istəyirdim, amma musiqidən uzaqlaşdım dəyə məktəbi bitirəndən sonra iqtisadiyyata üz tutdum. Bakı Avrasiya Universitetinin İqtisadiyyat fakültəsinə daxil oldum”.

- Yenidən musiqiyə dönüşünüz necə oldu?

- Müəyyən müddət sonra yetkinlik səsim yaranmış və gördüm ki, yox, səsimi itirməmişəm, üstəlik səviyyəsi qalib. Artıq Universitetdə tədbirlərdə iştirak edir, musiqi fəaliyyətim davam etdirirdim.

2019-cu ildə “Azərbaycanın səsi” musiqi layihəsinə qatıldım və seçmələrdən keçdikdən sonra Xalq artisti Nəzəri Dostaliyevanın komandasında yarışmağa başladım. Orada da müəyyən uğurlar qazandım. Bu müsabiqə mənim bir az da püxtələşməyimdə rol oynadı. Universiteti bitirdikdən sonra müğənni kimi el şənliklərində, restoranlarda fəaliyyətə başladım. İndi də olduqca iştirak edirəm.

- Müğənni kimi fəaliyyətinizi davam etdirərkən jurnalist olmaq həvəsinə necə düşdünüz?

- Düzü, həyatda özümü müxtəlif sahələrdə sınamağı xoşlayıram. İdman da mənim üçün musiqidən sonra sevdiyim və maraqlandığım ikinci sahədir. Hər zaman idmanla maraqlanmışam, onu da həyatımın ayrılmaz bir parçası kimi görmüşəm. İş elə gətirdi ki, bir gün CBC Sport kanalında müxbir vakansiyasının olduğunu gördüm və müraciət etdim. Xoşbəxtlikdən müraciətim müsbət qarşılandı. Bir aylıq təcrübə dövründən sonra idman jurnalisti kimi işə başladım. Amma qeyd edirəm ki, jurnalist kimi işləməyə, heç vaxt musiqini ikinci plana atmamışam. Həm musiqi, həm də jurnalistika eyni tempdə davam edir. Evdə özümün gitaram var. İşdən yorğun gələrkən gitarada nəse ifa edirəm və sanki onunla yorğunluğumu çıxarıram.

- Müğənni kimi efiirlərə çıxmağa marağınız varmı?

- Açıq danışsam olar? (gülürük). Düzü, “Azərbaycanın səsi” müsabiqəsində efiirlərə çıxmağa çox böyük marağ yaranmışdı məndə. Amma orada elə haqsızlıqlar, efiir arxa üzünü göstərən elə hadisələr gördüm ki, Azərbaycan tele məkanına olan həvəsim də, inamım da itdi.

- Nə kimi haqsızlıqlar?

- Bilirsiniz, təəssüf ki, hələ də ölkəmizdə bəzi yerlərdə “tənşilik” prinsipi öz sözünü deyir. Televiziya-lar da ondan kənər deyilmiş. Orada elə ifaçılar vardı ki, heç də professional deyildilər və heç zaman da professional musiqi ilə məşğul olmay-

caqdılar. Onlar sadəcə el dilində desək, “toy müğənnisi” idilər. Amma kimlərinse tanış idilər. Onlar orda qala-qala yarım finalda mənə dedilər ki, sən çıxacaqsan, istəyirsən evdə də, heç boş yerə “sms” də göndərməsinlər. Yəni mən həmin gün müsabiqədən çıxacağımı bildirdim. Onda

Orxan Məmmədov: Monotonluğu sevmədiyim üçün musiqi və idman kimi rəngarəng, dinamik sahələri seçmişəm

səhnələrə qarşı çox soyumuşdum, amma sonradan gördüm ki, realliq budur. İndi isə istəyərəm ölkəmizi dünya səhnələrində təmsil edim.

- Ən böyük arzunuz nədir?

- Deyirlər, hər insan həyatda öz yolunu tapmalıdır. Mən hələ ki, o yolun axtarışındayam. İnənəm və arzulayıram ki, o yolum musiqi yolu olsun.

- Bu qədər musiqi sevgisi ilə təhsilinizi davam etdirməyi düşünürsünüz mü?

- Bəli. Musiqi elə bir şeydir ki, orada təhsil almağın yaşı yoxdur. Təbii ki, istəyirdim ki, orta məktəbi bitirdikdən sonra davam etdirim. Amma həyat belə alındı. Yenə də fikrimdə, planlarımda var. Ya Mədəniyyət və İncəsənət Universitetində, ya da Milli Konservatoriyada təhsilimi davam etdirəcəyəm. Çünki professional musiqiçi olmaq üçün əsas şərtlərdən biridir təhsil.

- CBC Sporta gələrkən sizi iş yoldaşlarınız arasında müğənni kimi tanıyanlar var idimi?

- Açıq yox, sırf müğənni kimi tanınırdılar. Mən də belli etmirdim. Amma iş yoldaşım, CBC Sportun müxbiri Rəvan Mahmudzadənin musiqiyə olan marağını gördüm. O, tez-tez özü üçün oxuyurdu, zümzümə edirdi. Mən də kənərdən baxırdım, xoşuma gəlirdi. Elə orada ilk yoldaşlıq münasibətimiz də Rəvanla yaranmışdı. Hətta özüm də səsimi xoşlamırdım. Əvvəlki performansımı göstərə bilmirdim dəyə musiqidən soyudum və uzaqlaşdım. Əslində, təhsilimi ya Konservatoriyada, ya da Azərbaycan Dövlət Mədəniyyət və İncəsənət Universitetində davam etdirmək istəyirdim, amma musiqidən uzaqlaşdım dəyə məktəbi bitirəndən sonra iqtisadiyyata üz tutdum. Bakı Avrasiya Universitetinin İqtisadiyyat fakültəsinə daxil oldum”.

- Sizin, jurnalistikanın musiqiçi kimi karyerənizə hansısa avantajları olacaqmı?

- Məncə, olacaq. Çünki burada əhatə dairəm genişlənir. Hiss edirəm ki, bu da mənim musiqi yolumda mənə kömək edəcək.

- “Toy müğənnisi” ifadəsi işlətdiniz bəyax. Toya münasibətiniz necədir?

- Toylara münasibətim pis deyil, yeri gələndə özüm də iştirak edirəm. Amma karyeramı toy üzərində qurmaq, sırf toy müğənnisi olmaq istəmiyəm. Çünki toy professional sənət deyil. Mənsə professional musiqi ilə məşğul olmaq istəyirəm. Hərdən mənə deyənlər olur ki, neynirsən bu qədər əziyyət çəkib, get toya, pulunu qazan. Amma mən bu sənətə maddiyyat kimi baxmıram axı.

- Daha çox nə cür musiqilərə müraciət edirsiniz?

- İlk təhsilim xanəndəlikdir dəyə, indi oxunan və çox da sevilmən ara mahnılarına qulaq asa bilmirəm. Belkə də xanəndəlik təhsilim olmasaydı, musiqini bilməsəydim, mən də dinləyirdim, amma indi bu cür mahnılar mənə çox uzaqdır. Klassik musiqilərimizə müraciət edirəm, bəzən Türkiyə musiqisinə müraciət edirəm. O da çağdaş mahnılara yox, klassik mahnılara...

- Ümumiyyətlə, sanki indi dünya musiqisində bir bəsitlik müşahidə olunur...

- Bəli, fikrimcə, bunun əsas sə-

bəbi sosial platformalardır. İndi mahnıları “Tik-tok”, “Instagram” kimi sosial platformalarda 30-60 saniyəlik videolarda “tutsun” və tanınmış deyə yazırlar sanki. Bu da bəsitliyə gətirib çıxarır, çox təəssüf ki.

- İdman və musiqinin oxşar və fərqli cəhətləri nələrdir?

- İkisi də çox rəngarəngdir. İdman jurnalisti kimi günün hardan gəlib hara getdiyini bilmirik. Çəkilişləri, yazı, səsləndirmə, montaj, oyunlar, şəhirlər... Bütün bunlar mənə çox böyük zövq verir. Monotonluğu sevmədiyim üçün musiqi və idman kimi rəngarəng, dinamik sahələri seçmişəm. Fərqli cəhətləri isə zaman müxtəlifliyidir yəqin ki. Musiqiçilərin həyatı adətən, axşamlar başlayır, gecə boyunca davam edir, jurnalist isə işlərini daha çox səhər həll edib, təhvil verməlidir.

- Özünüzu şou-biznesdə görürsünüz mü?

- İndiki şou-biznesdə görmürəm. Çünki indi hər şey çox bəsitləşib. Bayağı oxuyan, heç bir işi, yaradıcılıq olmayan qıxıb efiirə “müğənnilik çox çətin sənətdir” deyib elə tamaşaçıya minnət qoyurlar. Eləsinə dəyəsun, çetindir, nə işin var bu sənətdə? İndi şou-biznesin “şou”sundan əsər-ələmət yoxdur, hər şey biznesə çevrilib. Səs müsabiqəsində oturub sənətdən, musiqidən danışan yox idi, hamı verilişlərin aylıq, həftəlik “paketlərindən” danışırıldı ki, o verilişə filan qədər verib bir həftə çıxırsan, bu birinə bu qədər verib bir ay çıxırsan və sair.

- Müxbirlik dövrünüzdə başınıza gələn ən maraqlı hadisə hansıdır?

- Bu günlərdə Azərbaycan kubokunun finalında CBC Sport kanalının rəhbəri Volkan Üstün mən, Rəvan və həmkarımız Arifə xanımdan müsahibə almağımı dəyə bilərəm. Biz istəyirdik ki, ondan müsahibə alaq. Bunun üçün yaxınlaşmışdıq, amma Volkan bəy mikrofonu götürüb özü bizdən müsahibə aldı. O, bizim üçün gözlənilməz və unudulmaz xətirə oldu.

- Həmkarınız Rəvan Mahmudzadə ilə duetlərinizdən danışdınız. Nə zamanə peşəkar duet ifa etmək fikriniz ola bilirmi?

- Var elə bir fikrimiz. Sadəcə, bu aralar işlərimiz çox oldu, sıx qrafiklə işlədik. Ona görə yazdırı bilmədik. Amma düşünürük ki, bir mahnı seçib, professional duet yazdıraq.

- Valideynləriniz, ailənizin bu cür çoxşaxəli fəaliyyətinizə münasibəti necədir?

- Onlar məni müğənni kimi dəstəkləyirlər. Çünki anamın da, atamın da gözəl səsləri olub, peşəkar şəkildə məşğul olmasalar da, istedadları olub. İqtisadiyyat fakültəsini bitirdikdən sonra isə deyirdilər ki, bir dövlət işinə gir, işlə, diplomun hefydirl. Mənsə, onlara deyirəm ki, mən özümü o işdə görmürəm, almaz. İndi jurnalistika fəaliyyətim də həm dəstəkləyirlər, həm də deyirlər, daha bir yol seç. Musiqi təhsilimdə anamın çox böyük zəhməti olub. Uşaq idim, başa düşmürdüm, hərdən getmək istəməirdim, amma anam həmişə məni həvəsləndirib, məcbur da olsa aparıb. Hərdən deyirəm ki, çox sağ ol, nə yaxşı ki, o vaxt məni məcbur etməsin.

- Həm müxbir, həm də müğənni kimi gələcək planlarınız nədir?

- Bir yerdə saymağı xoşlamıram. Müxbir kimi müəyyən qədər davam edib, təcrübəmi zənginləşdirdikdən sonra, verilişlərə də çıxmaq istəyirəm. Musiqi tərəfdən isə daim öz üzərimdə işləyib, gözəl mahnılarla peşəkar şəkildə bu sənəti davam etdirmək istəyirəm. İnənəm ki, yaxın gələcəkdə hansısa mahnı mənim “vizit kartıma” çevriləcək.

Şahana MÜŞFİQ

“Yeni Azərbaycan” qəzetinə abunə olmaq istəyənlər aşağıdakı yayım şirkətləri ilə əlaqə saxlaya bilərlər:

“Azərpoçt” MMC PDM- 0125984955, 0552004544
“Azərmetbuatıyımı” ASC - 0124411991, 0124404694
“Soma” MMC - 0125940252, 0503336969
“PressInform” MMC - 0703400100, 0504560835
“Qaya” MMC - 0125667780, 0502352343
“Qasid” MMC - 0124931406, 0124938343

F.Ş.Ruhid Hüseynov - 0124349301, 0505357898
“Türkistan Media Group” MMC – 050 241-48-23
“Region Press” MMC – 055 316-79-01
“Ziya LTD” MMC - 0124977696, 0503067744

6 aylıq abunə - 79,20 AZN
12 aylıq abunə - 158,40 AZN

Kübarlıq və yüksək mədəniyyət nümunəsi...

Hər zaman xoş xatirələr şirin olur. Xatırlayanda insanın əhvalı dəyişir, bəzən köks ötürürsən, bəzən də dodaqların qacıq və cöhrənə təbəssüm qonur. Onun da xoşbəxt anları çox olub və bu anları xatırlayanda gülür, gözləri parıldayır...

Sənətdə ilk böyük mükafatını 1977-ci ildə ifaçıların 5-ci Cənubi Qafqaz müsabiqəsində qazanmışdı. Musiqi mədəniyyətimizdə, akademik vokalin təbliği və populyarlaşmasında, onun özəvsiz rolu olub. Xuraman Qasimova bu gün istər yüksək peşəkarlıq və istedadla malik opera ifaçısı, istərsə də Azərbaycan xanımının incəliklərini bütünlükdə həyat tərzinə çevirən mükməml bir nümunə kimi yetişən ifaçı nəslə üçün əsl məktəbdir.

Ən gözəl alət insanın səsidir...

Özü ilə bağlı xatirələrini bölüşər-kən ailəsində biliyə təbəyyə, mədəniyyətə çox böyük önəm veriliydiyini deyir: “Böyük qardaşım, bacım və mən, yeni üçümüz də musiqi ilə məşğul olurduq, müxtəlif dəməklərə gərdirdik. Qardaşımız bizdən daha istedadlı idi, lakin o, sonralar elm yolunu seçdi. Fiziologiya ilə məşğul olmağa başladı, Moskvaya köçdü. Bacım isə rəsmilə məşğul olur, şeir yazırdı. 16 yaşına qədər skripka çalırdı. Gözəl səsi var idi. Allah ona bunu böyük töhfə kimi vermişdi. Skripka da gözəl alətdir, amma ən gözəl alət insanın səsidir. O da oxumağı seçdi. Mən gah xor, gah rəqs, gah baletdə özümü sınayırdım. Uğurlu bir gənc idim. Məqsədim var idi, başqalarından seçilməliydim. İndi hamı oxumaq istəyir. Amma çox adam düşünür ki, bunu

bacarır ya yox? Mən bacarmasaydım, bu sənətin dalınca getməzdim...”

Validəynlərim şərt qoydu ki...

10-dan yuxarı filmə çəkilib. Ən çox xoşladığı rolu isə “Liftçi qız” filmindəki roludur. Xalq artisti bu filmə çəkilən zaman yaşının az olduğunu deyirdi: “O vaxtı filmlər üçün yeni simalar lazım idi. Mən də məktəbdə oxuyurdum. “Liftçi qız” filmi üçün mənə məktəbdən seçdilər. Ariq, uzun boylu gənc qız axtarırdılar. Mən 6-cı sinifdə oxuyurdum, amma qəhrəmanım 17 yaşında olan gənc bir qız idi. Təəvvür etmirdim ki, bu rol üçün mənə təsdiqləyəcəklər. Foto və video

kəbliyi də mənə yorurdu. Söhbət “Mən ki, gözəl deyildim” filmindən gedir. Bu filmdə də mənim qəhrəmanım yaşca məndən böyük idi. Çətin idi, biz Bakıdan ayrılmaq məcburiyyətində qalırdıq. Film Gəncədə çəkilişdi, əksər səhnələr orda idi. 3-4 ay Gəncədə olduq. Gəncəyə çəkilişə anamla gəlmişdim, hətta anam dərslərimdən geri qalmamaq üçün mənə Gəncədə məktəbə də yazdırmışdı...”

Səhnədən uzaqlaşsa da, sənətdən hələ də uzaqlaşmayıb. Uzun illərdir ki, Bakı Musiqi Akademiyasında pedaqoq kimi çalışır. Yetişdirdiyi tələbələrini səsi dünyanın böyük səhnələrindən gəlir. Onlar solo konsertlər və

sınaqlardan sonra mənə rejissor Həsən Seyidbəyli seçdi. Artıq 2-ci filmə dəvət gələndə valideynlərim şərt qoydu ki, dərslərinə mane olacaqsız, çəkilmə! Təkcə dərs yox, obrazın mürək-

rir və ölkəmizi xarici ölkələrdə layiqincə təmsil edirlər...

Opera və Balet Teatrı ikinci evim idi...

X.Qasimova onu Opera və Balet

Xuraman Qasimovanın doğum günüdür

Teatrından təqaüdə vaxtsız çıxardıqlarını söyləyir: “Bir adam soruşmadı ki, görəsən, nə baş verib ki, bu adamı təqaüdə çıxarmısınız? Niyə o cür çətin əsərləri ifa edən sənətkar Opera və Balet Teatrının səhnəsində görünməməlidir?! Niyə səhnəni atıb pedaqoji fəaliyyətlə məşğul olur? Sənətkarın səsi itənə qədər səhnədə olmalı, ifa etməlidir. Mən səhnədən uzaqlaşanda cavan qız idim. Filmlərdə də çəkilməmişəm. Kiminsə məndən xoşu gəlmirsə, mən teatri tərk etməli idim?! Siz mənə sevmirsinizsə, mənim evimə gəlməyin, mən də sizin evinizə gəlmərəm! Opera və Balet Teatrı mənim ikinci evim sayılırdı, mən ordan öz xoşumla heç vaxt üz döndərüb getməzdim!...”

Əlbəttə, Xuraman xanımın Opera və Balet teatrından uzaqlaşmasını mədəniyyətimizə bir zərbə kimi də dəyərləndirmək olar. Yüksək mədəniyyət, kübarlıq onun varlığına hakim olan keyfiyyətlərdəndir. Xanımlara xas olan davranışı onu daha da ecazkar göstərir. O qədər gözəl xüsusiyyətlərə malikdir ki, bəlkə də özü hiss etmədən Azərbaycan mədəniyyətin-

də bir dəyərə çevrilib.

“Şöhrət”, “Şərəf” və “İstiqlal” ordenli xalq artisti Xuraman Qasimova bir dəyərdir. Çünki adı Azərbaycan musiqi tarixinə qızıl hərfklərlə ya-

zılıb. Bu gün xalq artistinin doğum günüdür. İllər ötəcək, zaman dəyişəcək, amma Xuraman xanımın adı səhnədə həmişə yaşayacaq...

Yegənə BAYRAMOVA

Dünya çempionatı: 2 şahmatçımız liderlər sırasında yer alıb

Hindistanın Qandinaqar şəhərində şahmat üzrə gənclər arasında dünya çempionatında III turun partiyaları oynanıb.

AZƏRTAC xəbər verir ki, he-sabat turunda Azərbaycan təmsilçilərindən Ayan Allahverdiyeva qara fiqurlarla hindistanlı Saparya Qhosu üstələyib. Qara fiqurlarla mübarizə aparən digər təmsilçimiz Nərimin Abdinova isə yerli şahmatçı Advika Sarupriani məğlub

edib. Səbinə Rəzalı da 3-cü turda

qələbə qazanıb. O Həsini Kamabathulani (Hindistan) təslim olmağa məcbur edib.

Bu nəticələrdən sonra A.Allahverdiyeva və N.Abdinova maksimum nəticə ilə liderlər sırasında qərarlaşıb. S.Rəzalı isə 1,5 xalla 59-cu pillədə

yer alıb.

Xatırladaq ki, turnir İsvetçərə sistemi ilə keçirilir. 11 turdan ibarət yarışda 44 ölkədən 102 şahmatçı mübarizə aparır.

Azərbaycan atleti dünya çempionatında gümüş medal qazanıb

Azərbaycan atleti Elmir Əskərov Macarıstanın Bala-tonfüred şəhərində keçirilmiş dünya çempionatında gümüş medal qazanıb.

Azərbaycan Atletika Federasiyasından AZƏRTAC-a verilən məlumata görə, o, 40-44 yaş qrupundan olan idmançılar arasında yarışda fəxri

kürsünün ikinci pilləsinə qalxıb.

Elmir Əskərov iki gün davam edən turnirdə 327 kilometr nəticə ilə 200 mil məsafəyə beynəlxalq normativinə yerinə yetirib.

“Nar” Alman-Azərbaycan Xarici Ticarət Palatasının tədbirində rəsmi telekommunikasiya tərəfdaşı kimi iştirak edib

“Nar” Alman-Azərbaycan Xarici Ticarət Palatasının (AHK Azərbaycan) 2 iyunda keçirilən tədbirində rəsmi telekommunikasiya tərəfdaşı kimi iştirak edib. Mərasim ölkə daxilində fəaliyyət göstərən müxtəlif sektorlardan olan özəl şirkətlərin və dövlət qurumlarının nümayəndələrini bir araya gətirib.

Tədbirdə şəbəkələşmə, əməkdaşlıq və yenilikçi ideyaların mübadiləsi üçün əhəmiyyətli platforma imkanları təqdim edilib. Kiçik və orta bizneslərin böyüməsini və səmərəliliyini dəstəkləmək üçün “Nar” xüsusi olaraq hazırlanmış telekommunikasiya həllərini nümayiş etdirib. Bu həllər “Nar”ın biznesləri sərfəli xidmətlərlə təmin etmək öhdəliyinin bir hissəsidir.

Tədbirdə fəxri qonaq qismində çıxış edən “Nar”ın baş icraçı direktoru Qunnar Panke AHK Azərbaycan ilə əməkdaşlıqdan məmnunluğunu vurğulayaraq bildirib: “Telekommunikasiya sahəsində müxtəlif ehtiyaclarla uyğun xidmətləri sərfəlilik strategiyamıza əsasən formalaşdırırıq. Xidmət və məhsullarımız müştərilərimizə ün-

siyyəti hər zaman daha yaxın edir. Çünki “Nar” sənə ən yaxındır”.

AHK Azərbaycan 2012-ci ildən etibarən alman iqtisadiyyatının Azərbaycanada rəsmi nümayəndəliyi olaraq şirkətlərə bazar və biznes araşdırma-ları ilə bağlı məlumat və dəstək verir. 180-dən çox üzv şirkəti ilə AHK Azərbaycan Avropanın Azərbaycan-dakı ən güclü iqtisadi assosiasiyasıdır. “Nar”ın AHK Azərbaycan ilə əməkdaşlığının əsas məqsədi ölkənin biznes mühitinin inkişafına dəstək olmaqdır.

Hazırda 2,2 milyon abunəçiyə yüksək keyfiyyətli rabitə xidmətləri göstərən “Nar” son 5 ildə Müştəri Loyallığı İndeksində görə ölkədə lider mobil operatorudur. Mobil operator müştəriyönümlülük strategiyasına sadıq qalaraq sərfəli qiymət qarşılığında üstün xidmət təqdim edir.

Azercell-in dəstəyilə həyata keçirilən “Techcell” hakatonu başa çatdı

Azercell və UFAZ - in birgə əməkdaşlığı çərçivəsində ərsəyə gələn hakatonun qalibləri mükafatlandırıldı

“Azercell Telekom” MMC-nin dəstəyi və Azərbaycan-Fransız Universitetinin təşkilatlığı ilə həyata keçirilən “Techcell” hakatonu yekunlaşdı. Qaliblərin mükafatlandırma mərasimi UFAZ universitetində baş tutdu.

Tədbirdə çıxış edən Azercell-in İnsan Kapitalının İdarə Edilməsi departamentinin direktoru Dilarə Hüseynova bu əməkdaşlığın əhəmiyyətini vurğuladı. “Azercell innovativ düşüncə tərzli, bilik və bacarıqları ilə fərqlənən gənclərin inkişafına töhfə verən layihələri daima dəstəkləyir. Xüsusilə də gənc nəsil İKT mütəxəssislərinin yetişdirilməsi, onların peşəkar kimi formalaşması üçün lazımı şəraitin yaradılması hər zaman diqqət mərkəzimizdədir”,- deyər D. Hüseynova bildirdi.

UFAZ-ın icraçı direktoru vəzifəsini müvəqqəti icra edən Lətifə Nəsimova qalibləri təbrik edərək gənclər arasında əməkdaşlıq münasibətlərinin genişləndirilməsi, eləcə də innovasiya və texnologiyaya həvəsin artırılması üçün bu cür tədbirlərin önəmli olduğunu bildirdi.

Münsiflər heyətinin qərarına əsasən hakatonun bu ilki qalibi UFAZ tələbələrindən ibarət “Night Ops” ko-

mandası oldu. İkinci yerə Bakı Ali Neft Məktəbini (BANM) təmsil edən “Sentinels” komandası, üçüncü yerə isə Azərbaycan Dövlət Neft və Sənaye Universitetindən “Delusion” komandası layiq görüldü. Qalib komandalara pul mükafatı və dəyərli hədiyyələr təqdim edildi.

Ümumilikdə 15 universitetdən 96 komandanın iştirak etdiyi müsabiqədə 30 komanda finalda yarışmaq hüququ qazandı. 18-19 may tarixlərində baş tutan hakatonda iştirakçılar Azercell və UFAZ-ın peşəkar mentorlarının dəstəyilə üç nəfərdən ibarət komandalər şəklində yarışdılar. Onlar informasiya texnologiyaları, kibertəhlükəsizlik və mobil şəbəkə sahələrinə aid real tapşırıqlar üzərində işlədilər, bu mövzuları əhatə edən proqramlaşdırma tapşırıqlarını yerinə yetirdilər.

Qeyd edək ki, “Techcell” hakatonu Azercell və UFAZ -in birgə əməkdaşlığı nəticəsində həyata keçirilən sayca üçüncü hakatondur.

Bakcell-in ölkə miqyaslı rebrendinq tədbiri Laçında yekunlaşdı

Son həftələrdə yeni brend kimliyini ölkənin 7 şəhərində qeyd edən Bakcell, son rebrendinq tədbirini Laçında keçirdi. Bununla şirkət Azərbaycanı gətirdiyi innovasiyalar və yeni məhsulları ilə, bütün ölkə əhalisinə davamlı sadıqlığını nümayiş etdirir.

Tədbir zamanı qonaqlar qabaqcıl texnoloji fəaliyyətlərdə iştirak etmək və hədiyyələr qazanmaq imkanı əldə ediblər. Tədbirin diqqət mərkəzində,

Bakcell-in yeni dövrünün qəhrəmanı, humanoid robot Ardi olub. Qonaqlar yeniliklərlə dolu əyləncə proqramı, VR və sürət oyunlarında iştirak edib, Ardi ilə interaktiv ünsiyyət qurublar.

Innovasiyaları ilə yeni dövrə başlayan Bakcell, bütün Azərbaycan ərazisində, xüsusilə də doğma Qarabağa sərmayələrinin yatırılması, ölkənin hər bir bölgəsinə yeniliklər, sürət və qabaqcıl texnologiyaların gətirilməsini öndə tutur.

Təsisçi:
Yeni Azərbaycan Partiyası

Baş redaktor:
Alqış HƏSƏNOĞLU

www.yeniazərbaycan.com
mail@yeniazərbaycan.com

Ünvan: Bakı - AZ-1000, Üzeyir Hacıbəyli - 66

Telefonlar:
598-37-76, 498-82-21
498-81-24, 498-19-84

İndeks: 67100
Lisenziya: N-B-317

Tiraj: 5691
Sifariş: 1252

“Kapital Bank” ASC-nin Nərimanov rayonu filialı
h/h - 33080019443900419109
kod - 200093
VÖEN - 1500486601

Qəzet “Yeni Azərbaycan”ın bilgisayar mərkəzində yığılıb, səhifələni və “Azərbaycan” nəşriyyatında ofset üsulu ilə çap edilib.

Qəzet 1993-cü ilin
aprel ayından nəşr olunur.

Məsul nəvbətçi:
Pərviz SADAYOĞLU